

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วาระพัฒนาที่ ๘ : การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ

ชื่อเรื่อง วาระพัฒนาที่ ๘ : การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ

เลขประจำหนังสือ ISBN : 978-616-399-019-8

ปีที่พิมพ์ สิงหาคม ๒๕๕๘

จำนวนหน้า ๕๗ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ถนนอุทองโน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๘

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “...ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ...” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำหนดประเด็น และแนวทางการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อเสนอเทศ ตลอดจนประมวลความรู้ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนาที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานวาระพัฒนาที่ ๘ การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ ดำเนินการโดยคณะกรรมการวิสามัญปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

รายงาน การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ

รายงานสรุป

๑

รายงาน

๓

๑. หลักการและเหตุผล

๓

๒. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

๗

๓. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

๑๑

๔. ประเด็นปฏิรูป

๑๗

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

๑๙

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

๓๕

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์และบทสรุป

๓๙

ภาคผนวก ก ประมวลสรุปความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการปฏิรูประบบวิจัย การปฏิรูประบบ
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับการปฏิรูประบบข้อมูล
เพื่อการพัฒนาประเทศ (วาระพัฒนา)

๔๔

ภาคผนวก ข คณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม
และทรัพย์สินทางปัญญา คณะทำงานและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

๕๕

รายงานสรุป*

การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ (Connected Government as National Agenda)

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป

๑) เพื่อแก้ไขปัญหากระบวนการทำงานและการจัดการข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ที่มีความซ้ำซ้อน ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศด้วยกันได้ ส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ

๒) เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่รัฐบาลแห่งการเชื่อมโยง หรือ Connected Government ที่มีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข้ามหน่วยงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง และไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนมีเป้าหมายร่วมกันในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม

๓) เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม กับระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีความถูกต้อง ทันสมัย ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ส่วนหน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานของภาครัฐ การปรับปรุงการบริการแก่ประชาชนแบบ One-stop Service และให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐมากขึ้น โดยที่ภาครัฐดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

(๒) สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูป

๑) ประชาชนได้รับการบริการจากภาครัฐที่ตรงกับความต้องการ สะดวก และรวดเร็วขึ้น (One-stop service)

๒) ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ

๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริการภาครัฐ มีประสิทธิภาพและความโปร่งใส (e-Governance) ลดปัญหาการคอร์รัปชันต่าง ๆ เนื่องจากประชาชนสามารถติดตามระบบงบประมาณ และการใช้จ่ายของภาครัฐได้ดียิ่งขึ้นจากการเข้าถึงข้อมูล

๔) ภาครัฐสามารถนำฐานข้อมูลของคนไทยไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อการส่งเสริมและดูแลพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม และการนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ๆ ได้อย่างทันการณ์

* รายงานนี้จัดทำโดยคณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้นำส่งคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

๕) สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๑ ที่ประชาชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของรัฐ ซึ่งมีเจตนารมณ์สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาดและสมดุล หนุนสังคมที่เป็นธรรม และนำชาติสู่สันติสุข

(๓) กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็น หรือขั้นตอนการดำเนินการ ในภาพรวมของการปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการเป็นรัฐบาลแห่งการเชื่อมโยง หรือ Connected Government ในระยะ ๕ ปี มีดังนี้

๑) ด้านกฎหมาย (Law) โดยการร่างกฎหมาย e-Government เพื่อเป็น “กฎหมายแม่บท” การมีกฎหมายในการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ (Performance-based Budgeting) และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ล้าหลังให้สอดคล้องกับกฎหมายใหม่ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ e-Government

๒) ด้านการกำกับดูแล โดยการจัดทำโครงสร้างการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการโครงการ Connected Government (Governance and Project Management Office)

๓) ด้านการวางผังโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบ (Government Enterprise Architecture Framework)

๔) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Capital) โดยการพัฒนาและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ

๕) ด้านโครงการนำร่องให้บริการประชาชนด้วยการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ (Pilot Projects) ได้แก่ e-Portfolio ของคนไทย เพื่อเฝ้าระวัง ให้บริการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย e-Agriculture เพื่อชีวิตที่ดีของเกษตรกร เกษตรกรรมยั่งยืน และความมั่นคงทางอาหาร และ e-Health เพื่อบริการประชาชนปลอดภัย เป็นธรรม ลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น

รายงาน การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ (Connected Government as National Agenda)*

คำนิยาม

๑. Digital Economy and Society^๑ – หมายถึง เศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการผลิต การดำเนินธุรกิจ การค้า การบริการ การศึกษา การสาธารณสุข การบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น

๒. Electronic Government^๒ (หรือที่เรียกโดยย่อว่า e-Government) - หมายถึง “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณสุข เพิ่มความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือของรัฐบาล

๓. Connected Government – คือ e-Government ที่ถูกพัฒนาถึงขั้นที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐอย่างน้อยที่สุด ๒ หน่วยงาน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงาน โดยไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน แต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลুর่วมกัน

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ การตอบโจทย์ภาครัฐของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

การเปลี่ยนผ่านที่จะนำพาประเทศไปสู่สังคมที่มั่นคง และมั่งคั่งอย่างยั่งยืน สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ในระดับภูมิภาค และเวทีโลก รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) และการกำกับดูแลการบริการภาครัฐในการให้บริการแก่ประชาชนที่สะดวกมีประสิทธิภาพและโปร่งใส (e-Governance) เป็นรากฐานที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลง

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ที่มีองค์ประกอบที่เป็น Digital Interaction ระหว่างประชาชนและรัฐบาล (C2G) ระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐ (G2G) ระหว่างภาครัฐและประชาชน (G2C) และระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2B) เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นรัฐบาลที่เชื่อมโยงกัน หรือ **Connected Government** โดย **Connected Government** ที่ประสบความสำเร็จจะส่งผลกระทบเชิงบวกในวงกว้าง และมีคุณลักษณะของการมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตั้งอยู่บนโครงสร้างพื้นฐานเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงกันได้ มีการบูรณาการการบริการและการดำเนินงานร่วมกัน มีธรรมาภิบาลที่ดีของภาครัฐ มีหน่วยงานที่มีอิสระจากกันแต่ดำเนินงานเชื่อมโยงกัน มีส่วนร่วมจากภาคสังคม และเป็นรัฐบาลที่โปร่งใสและเปิดเผยข้อมูล ซึ่งจะเป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนา Digital Economy / Society อย่างยั่งยืน

---

* รายงานนี้จัดทำโดยคณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

^๑ ให้คำนิยามโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

^๒ ให้คำนิยามโดยธนาคารโลก (World Bank)

๑.๒ การตอบโจทย์ภาครัฐในการปฏิรูป

จากผลการสำรวจขององค์การสหประชาชาติ^๓ ซึ่งให้เห็นผลประโยชน์ที่ได้จากระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการเชื่อมโยงและเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

๑. รัฐบาลได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เนื่องจากความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ

๒. หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. ลดความเหลื่อมล้ำด้วยเทคโนโลยี ช่วยให้ภาครัฐสามารถเข้าถึงประชาชนที่ด้อยโอกาสได้มากยิ่งขึ้น

๔. สามารถติดตามระบบงบประมาณ และการใช้จ่ายของภาครัฐได้ดียิ่งขึ้น ช่วยลดโอกาสการคอร์รัปชัน

จึงเห็นได้ชัดว่า ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความเชื่อมโยงข้อมูล หรือเป็น Connected Government จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ

- การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

- การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

- การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนา และนวัตกรรม

- การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๑.๓ ความพร้อมในการดำเนินการโครงการเศรษฐกิจดิจิทัล

ในด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ หนึ่งในแผนงานทางเศรษฐกิจของรัฐบาลคือการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ มีการปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันงานสำคัญของประเทศชาติในเรื่องนี้และจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างเป็นทางการ

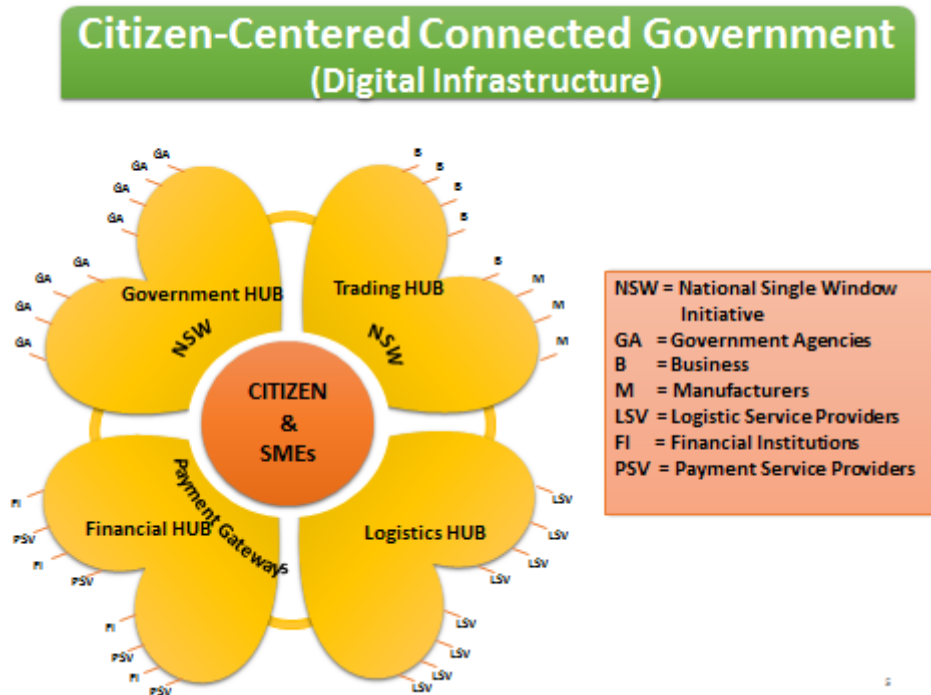
เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นหนึ่งในนโยบายการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ข้อ ๖.๑๘ ส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายถึงรวมถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคมดิจิทัล และการใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันงานสำคัญของประเทศชาติในเรื่องนี้ และจะจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ที่มา : นโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗

^๓ “Leveraging E-government at a Time of Financial and Economic Crisis”, UN report, 2010

๑.๔ โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure)

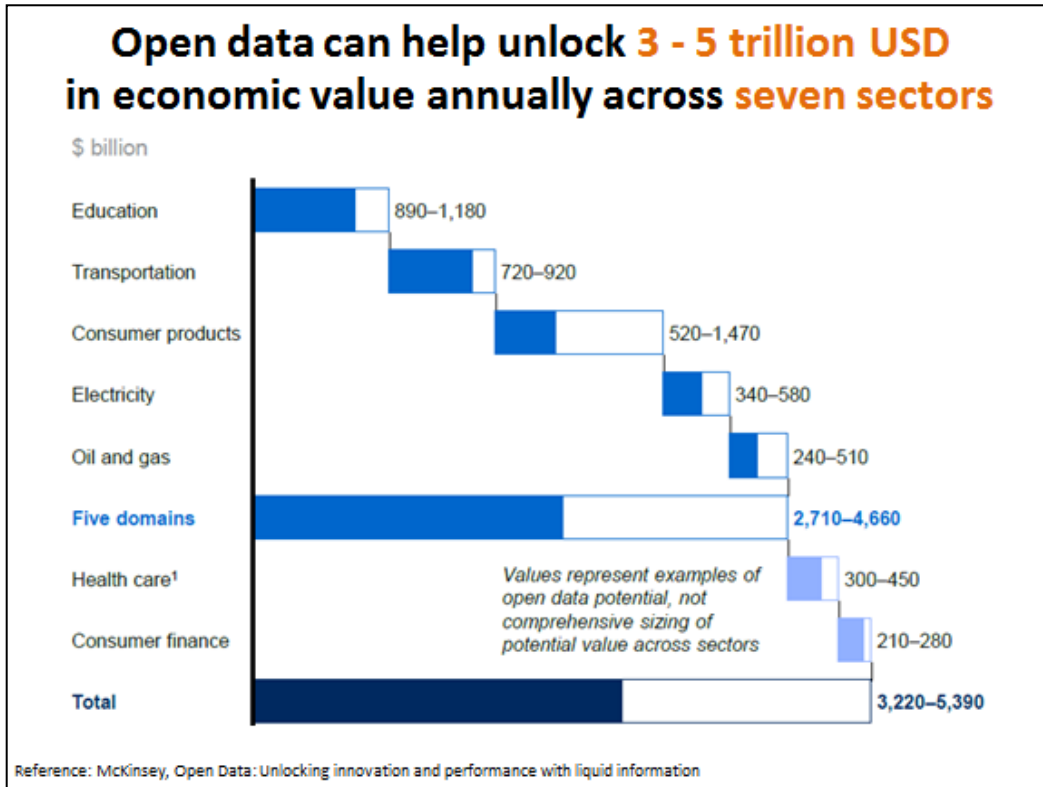
แผนภาพที่ ๑ : Digital Infrastructure of the Citizen-centered Connected Government

เพื่อตอบสนองนโยบายเศรษฐกิจที่แข่งขันได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว รัฐบาลได้เริ่มดำเนินการสร้างโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลสำหรับ Government Hub, Trading Hub, Payment Hub and Logistics Hub เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ โดย Connected Government ที่มีประชาชนในทุกมิติเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการให้บริการภาครัฐที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน โดยใช้นวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ Digital Economy / Society ที่เข้มแข็ง

หมายเหตุ :

- o National Single Window – เว็บท่าของภาครัฐที่เป็นฐานข้อมูลกลาง ให้บริการแบบ One-stop Service ทั้งในรูปแบบข้อมูลและการทำธุรกรรมต่าง ๆ แก่ประชาชน
- o Trading Hub – ฮับที่เชื่อมโยงผู้ซื้อและผู้ขายให้ทำการค้าระหว่างกันด้วยความสะดวก ทั้งในรูปแบบการขายตรง การประมูล หรือการขายผ่านตัวแทน ช่วยลดขั้นตอนเอกสาร ลดการผูกขาด และเพิ่มความโปร่งใส
- o Payment Hub – ฮับที่เอื้อให้ธุรกรรมทางการเงินและการค้าทำได้สะดวกขึ้น ช่วยให้ผู้ใช้สามารถชำระเงินผ่านระบบออนไลน์โดยเชื่อมต่อกับธนาคารโดยตรง หรือผ่านเว็บไซต์ที่เป็นตัวกลางได้
- o Logistics Hub – ฮับที่ช่วยให้การเชื่อมต่อโครงข่ายโลจิสติกส์ทำได้ง่าย และสะดวกขึ้น ลดขั้นตอนการตรวจสอบ และพิธีการทางศุลกากร

๑.๕ ในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

แผนภาพที่ ๒ : Global Economic Value of Open Data

บริษัทที่ปรึกษาชั้นนำ McKinsey & Company ระบุในรายงานเกี่ยวกับ Open Data^๔ ว่า Open Data ทั้งหมดในโลกนี้จะสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ถึง ๓-๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ โดยเฉพาะข้อมูลคอมพิวเตอร์อ่านได้ (Machine Readable) และจะทำให้ข้อมูลต่าง ๆ เข้าถึงได้ง่ายขึ้นโดยคนทั่วไป

มูลค่าทางเศรษฐกิจนี้คำนวณจากรายได้ใหม่หรือรายได้เพิ่ม การออมและการเก็งกำไรทางเศรษฐกิจ ใน ๗ อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ การศึกษา การขนส่ง สินค้าอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า น้ำมันและก๊าซ การดูแลสุขภาพ และการเงินของผู้บริโภค (Education, Transportation, Consumer products, Electricity, Oil and gas, Health care and Consumer finance)

๑.๖ ความสำคัญของ Connected Government

Connected Government เป็นฐานรองรับที่สำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนั้น จะขับเคลื่อนทั้งสองโครงการ (Connected Government และ Digital Economy) ควบคู่กันไปเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้รัฐบาลบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยผลกระทบเชิงบวกในวงกว้าง ทั้งในเชิงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการรัฐบาล ในเชิงการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และบรรลุเป้าหมายในการขยายผลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ นอกเหนือจากเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

^๔ Open Data: Unlocking innovation and performance with liquid information, October 2013

๒. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่บนบริบทของ “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” (e-Government) และ “เศรษฐกิจดิจิทัล” เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำข้อเสนอเพื่อให้ “Connected Government (รัฐบาลแห่งการเชื่อมโยง) เป็นวาระแห่งชาติ” ได้สรุปไว้ดังนี้

ตารางที่ ๑ : วิธีการพิจารณาศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการ

วิธีการศึกษา	รายละเอียด
๒.๑ กรณีศึกษา	<p>ศึกษาจากการดำเนิน e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลีที่ประสบความสำเร็จ และได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีความพร้อมในเรื่องของ e-Government เป็นอันดับ ๑ ของโลกโดยองค์การสหประชาชาติ ทำให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐ ซึ่งนำไปสู่ความโปร่งใสและความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนอันเนื่องมาจากการบริการที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ๒. การมี Electronic Government Act ที่ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวได้เค้าโครงของ e-Government Act ของสหรัฐอเมริกาที่ร่างขึ้นใน ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นต้นแบบ ๓. การใช้ Enterprise Architecture (EA) ในการจัดทำโครงสร้างของ e-Government (Government Enterprise Architecture Framework) <p>บทเรียนที่ได้จากกรณีศึกษาการมุ่งสู่การเป็นผู้นำด้าน e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐเกาหลีประสบความสำเร็จในด้าน ICT ได้เพราะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน - เริ่มการพัฒนาตั้งแต่ช่วงต้นของการเปลี่ยนแปลงด้าน IT - การลงทุนมหาศาลทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน - เชื่อมโยงอุปสงค์และอุปทานด้วยนโยบาย และการจัดการที่ดี - การสร้างเครือข่ายการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ <p>สาธารณรัฐเกาหลีจะไม่ประสบความสำเร็จ หาก “รัฐ” ไม่เป็นผู้ริเริ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และกระตุ้นให้ภาคเอกชนตอบรับกับการปฏิวัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้บริษัทใหญ่เป็นผู้ลงทุน - ผู้บริหารภาครัฐมีภาวะผู้นำสูง - การวางพื้นฐานด้านบรรทัดฐานเป็นนโยบายของชาติ - Presidential Information Promotion Council และ Ministry of Information and Communication หน่วยงานหลักในการผลักดัน บรรทัดฐานเป็นทรัพย์สินสาธารณะที่ทุกคนสามารถใช้งานได้ - มีการตัดสินใจร่วมกัน และนโยบายต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน

วิธีการศึกษา	รายละเอียด
	<p>- รัฐบาลจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อนำไปสร้างระบบรอดแบบด์ของประเทศ</p> <p>- มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการรอดแบบด์ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่ความสามารถของประเทศในการใช้ประโยชน์จากรอดแบบด์</p> <p><i>ความล้มเหลวอาจเป็นบทเรียนที่สำคัญยิ่งกว่า</i></p> <p>- การไม่มีการกำหนดมาตรฐานก่อนดำเนินการ</p>
<p>๒.๒ การดำเนินการ e-Government ในประเทศไทย</p>	<p><u>ประวัติความเป็นมา</u></p> <p>ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ (สบทร.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการจัดทำและให้บริการด้านเครือข่ายตลอดจนให้คำปรึกษาในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้จัดทำกลยุทธ์ e-Government โดยจัดทำแผนแม่บท ซึ่งระบุถึงกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการระบบข้อมูล รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพการบริการประชาชน การพัฒนาประสิทธิภาพภายในองค์กร (Back Office) และระบบบริหารราชการไปสู่ Good Governance ซึ่งกลยุทธ์ e-Government นี้ นับเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย IT ๒๐๑๐ (กรอบระยะเวลา พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๓)</p> <p>ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐบาลในสมัยนั้นเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาโครงข่ายสื่อสารการโทรคมนาคมพื้นฐานให้ครอบคลุมทั่วประเทศ การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสื่อสารอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งในด้านซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p><u>การขับเคลื่อนการดำเนินงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์</u></p> <p>ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพธอ. เพื่อทำหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจการบริการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการมีมาตรฐานด้าน ICT ที่มีความมั่นคง และน่าเชื่อถือ</p> <p>ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สรอ. โดยยุบบางส่วนของ สบทร. มารวมกับ สรอ. เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนให้เกิดบริการออนไลน์ภาครัฐ เพิ่มโอกาสและความเท่าเทียมของประชาชนในการใช้บริการภาครัฐโดยมีเป้าหมายที่จะช่วยเติมเต็ม และเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยจากบริการอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐ</p> <p><u>การเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม</u></p> <p>เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีมติให้หน่วยงานราชการไทยไม่สามารถของบประมาณซื้อ-ทำศูนย์</p>

วิธีการศึกษา	รายละเอียด
	<p>ข้อมูล (Data Center) เฉพาะหน่วยงานของตนเองได้อีกต่อไป แต่ต้องเปลี่ยนมาใช้ "ศูนย์ข้อมูลแห่งชาติ" แทน ตามแผนการบูรณาการศูนย์ข้อมูลภาครัฐ (Data Center Consolidation) เพื่อลดความซ้ำซ้อนของงบประมาณ มติดังกล่าวส่งผลให้แนวโน้มของธุรกิจศูนย์ข้อมูล (Data Center) ของประเทศเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปอย่างสิ้นเชิง รัฐบาลกับเอกชนจะเข้ามาร่วมกันลงทุน โดยจะมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการให้บริการ มาตรฐานความปลอดภัย มาตรฐานการเชื่อมต่อข้อมูล เพื่อให้คุณภาพและราคาค่าบริการที่หน่วยงานภาครัฐใช้บริการอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน ต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยรองรับ มีสัดส่วนของพื้นที่เหมาะสมในการให้บริการตามความต้องการของท้องถิ่นทั่วประเทศไทย ที่สำคัญที่สุดก็คือ ศูนย์ข้อมูล (Data Center) ทุกแห่งจะมีการเชื่อมต่อถึงกัน และสามารถนำไปสู่การบริหารข้อมูลขนาดใหญ่อย่างเช่น Big Data ได้ในอนาคต</p> <p>ทั้งนี้ ศูนย์ข้อมูล (Data Center) มีความจำเป็นมากสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ที่จะทำให้เกิดปริมาณข้อมูลมหาศาล ขณะเดียวกัน ภาครัฐต้องนำความต้องการใช้งานของภาครัฐเองไปกระตุ้นให้เกิดความต้องการโดยรวมของทั้งประเทศ และนำไปสู่การสร้างศูนย์ข้อมูล (Data Center) ขนาดใหญ่ เนื่องจากในปัจจุบันยังมีผู้ให้บริการไม่มาก และแต่ละแห่งไม่ได้มีการเชื่อมต่อระบบกัน โดยศูนย์ข้อมูล (Data Center) ดังกล่าวอาจเป็นการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน</p>
<p>๒.๓ นโยบาย กลยุทธ์และแผนงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล</p>	<p>ศึกษาถึงนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ การเป็น Digital Society รวมถึงการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การแก้ไขกฎหมาย ปรับโครงสร้างองค์กร ตลอดจนปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล - โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีตัวแทนจากภาครัฐ เอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ เป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการอีก ๕ ชุด เพื่อกำกับดูแลการขับเคลื่อนภารกิจด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> ๑. อนุกรรมการ Hard Infrastructure ๒. อนุกรรมการ Soft Infrastructure ๓. อนุกรรมการ Service Infrastructure ๔. อนุกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ๕. อนุกรรมการด้านสังคมและองค์ความรู้ดิจิทัล - ร่างแผนเศรษฐกิจดิจิทัลและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ปัจจุบันการร่างแผนเศรษฐกิจดิจิทัลได้ดำเนินการเกือบจะแล้วเสร็จ ในส่วนกฎหมายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจะเชื่อมโยงไปถึงรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการให้การสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ภาคเอกชน เช่น กฎเกณฑ์การส่งเสริมของ BOI แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล ในปัจจุบันมีการ

วิธีการศึกษา	รายละเอียด
	<p>พิจารณาแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๓ ฉบับ</p> <p>- ปรับปรุงโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของกระทรวงไอซีทีให้สามารถสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างชัดเจน – ในปัจจุบันกระทรวงไอซีทีถูกมอบหมายให้เตรียมบุคลากรและองค์กรต่าง ๆ ในสังกัดให้พร้อมรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านโทรคมนาคม ระบบไอที กฎระเบียบข้อบังคับ และหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรต่าง ๆ ที่ต้องปรับเปลี่ยน ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ต้องปรับการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ การทำให้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงคนทั่วประเทศ การอำนวยความสะดวกในการทำการค้าผ่าน e-Commerce การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ / บริการซอฟต์แวร์ให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ผลิต และผู้ประกอบการต่าง ๆ ไปจนถึงการสนับสนุนระบบคลาวด์ (Cloud) ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย ในขณะที่บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ต้องสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการทางด้านไอซีทีเพิ่มขึ้น และช่วยให้ธุรกิจผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือผู้ให้บริการศูนย์ข้อมูล (Data Center) ใช้ประโยชน์จากโครงข่ายที่มีอยู่ได้เต็มที่และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p>
<p>๒.๔ งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก e-Government</p>	<p>ศึกษาถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้เก็บรวบรวมมา เช่น องค์กรสหประชาชาติ และ McKinsey & Company ซึ่งรายงานต่าง ๆ ระบุตรงกันว่า นอกจาก e-Government จะนำไปสู่การให้บริการที่มีประสิทธิภาพและความโปร่งใสของภาครัฐแล้ว หากได้รับการต่อยอดด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเหมาะสม จะยิ่งสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล</p>
<p>๒.๕ การประชุมระดมสมองร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ^๕</p>	<p>คณะทำงานจัดให้มีการประชุมระดมสมอง และการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวแทนจากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ซึ่งล้วนมีประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ e-Government และการพัฒนาบุคลากรด้านไอที นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ยังร่วมวิเคราะห์ความท้าทาย/ปัญหาในการดำเนิน e-Government ในประเทศไทย ตลอดจนการพัฒนาไปสู่ Connected Government</p>

^๕ รายชื่อคณะทำงานและผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ข

๓. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

๓.๑ ผลการศึกษาจากสาธารณรัฐเกาหลี - สาธารณรัฐเกาหลี ประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดดในการพัฒนา e-Government จนได้รับการจัดอันดับเป็นที่ ๑ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ จากอันดับที่ ๑๓ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๒ จากการสำรวจของ UN Global e-Government Survey ปัจจัยที่สำคัญของความสำเร็จดังกล่าวมาจากรัฐบาลที่มีความเป็นผู้นำสูง และความมุ่งมั่นในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงต้นของโครงการ (ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๗) เกาหลีใต้จะกำลังประสบวิกฤติทางเศรษฐกิจอยู่ก็ตาม นอกจากนี้ระบบธรรมาภิบาลที่ดี การบริหารจัดการบนพื้นฐานของประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล การสนับสนุนและการลงทุนด้านเทคโนโลยีก็เป็นปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนให้การบริการภาครัฐที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจสรุปวิวัฒนาการการพัฒนา e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลีได้เป็น ๓ ช่วง ในระยะเวลา ๒๕ ปี (ค.ศ. ๑๙๘๗ - ค.ศ. ๒๐๑๒) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ : วิวัฒนาการการพัฒนา e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลี

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ e-Government (๑๙๘๗-๒๐๐๒)	ดำเนินระบบ e-Government เต็มรูปแบบ (๒๐๐๓-๒๐๐๗)	พัฒนาไปสู่ระบบ Connected Government (๒๐๐๘-๒๐๑๒)
เป้าหมาย		
ปรับกระบวนการของภาครัฐเข้าสู่ระบบดิจิทัล และวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน IT	ขยายขอบเขตการให้บริการของ e-Government Services	บูรณาการระบบ e-Government เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้แบบ “ไร้รอยต่อ”
กิจกรรมที่สำคัญ		
<ul style="list-style-type: none"> - เลือกระบบการที่มีความพร้อมเพื่อปรับเข้าสู่ระบบดิจิทัล (สิทธิบัตร ซุลกากร ภาษี ฯลฯ) - สร้างโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ e-Government 	<ul style="list-style-type: none"> - ขยายและปรับปรุงบริการสำหรับภาคประชาชนและภาคธุรกิจ - เพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสด้วยการปฏิรูปวิธีการทำงานของภาครัฐ - เชื่อมโยงระบบสารสนเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเต็มรูปแบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการโดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน - เครือข่ายดิจิทัลของภาครัฐช่วยให้เกิด Smart Services - สร้างเครือข่ายข้อมูลสาธารณะเพื่อความปลอดภัยแบบ Real-time - ต่อเติมโครงสร้างพื้นฐาน e-Government เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

ในปัจจุบัน e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลี ได้รับการพัฒนาจนถึงขั้นสุดท้าย (Mature Stage) ซึ่งหมายถึงการเป็น Connected Government ที่สามารถเชื่อมโยงในระดับภาครัฐกับภาครัฐ (Government-Government : G2G) ภาครัฐกับภาคธุรกิจ (Government-Business : G2B) และภาครัฐกับประชาชน (Government-Citizen : G2C) วัดได้จากการที่สาธารณรัฐเกาหลีมี ๑) การให้บริการออนไลน์แบบไร้รอยต่อ ๒) มีการบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานของ Back Office ๓) มีการให้บริการออนไลน์อย่างแพร่หลาย และมีส่วนร่วมจากประชาชน

อีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ระบบ e-Government ของสาธารณรัฐเกาหลีประสบความสำเร็จก็คือ Enterprise Architecture (EA) หรือ โครงสร้างของ e-Government โดย EA ถูกนำมาใช้เป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิรูปหน่วยงานภาครัฐในเรื่อง

๑. การปฏิรูปกระบวนการบริหารจัดการ
๒. การปฏิรูปการให้บริการประชาชน
๓. การปฏิรูปการบริหารทรัพยากรด้านข้อมูลสารสนเทศ

โดยมีกฎหมายเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐ นำ EA มาใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับแผนของประเทศ นอกจากนี้ EA ยังช่วยให้เกิดการวางรากฐานเพื่อรองรับ e-Government ในยุคถัดไป

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการ ได้แก่ กระทรวง Security and Public Administration (MOSPA) กระทรวง Science ICT and Future Planning (MSIP) และหน่วยงาน National Information Security Agency (NIA)

ในปัจจุบัน MOSPA ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการ e-Government ตั้งเป้าหมายที่จะเปิดเผยร้อยละ ๖๐ ของชุดข้อมูล (Data Set) ทั้งหมด เช่น ชุดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม ดินฟ้าอากาศ การเงิน และสวัสดิการ ภายในปี ๒๐๑๖ และตั้งเป้าหมายจะใช้งบประมาณ ๒ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ภายใน ๕ ปี เพื่อปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลภาครัฐ

๓.๒ สถานการณ์ดำเนินการ e-Government ในประเทศไทย

- **อันดับความพร้อมของไทยในด้าน e-Government เมื่อเทียบกับนานาชาติ** - จากการสำรวจความพร้อมในการดำเนินระบบ e-Government ของประเทศไทย ซึ่งสำรวจโดยองค์การสหประชาชาติ เห็นได้ชัดว่าอันดับความพร้อมของไทยในด้าน e-Government ตกลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง กล่าวคือ ตกจากอันดับที่ ๖๔ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ มาเป็นอันดับที่ ๑๐๒ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ และเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ไทยเรามีความพร้อมมากกว่าเพียงอินโดนีเซีย กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์เท่านั้น แม้ที่ผ่านมาไทยจะมีแนวทางการดำเนินงานในเรื่องของ e-Government มาเป็นเวลายาวนานกว่า ๑๐ ปีแล้วก็ตาม สิ่งนี้เองที่ชี้ให้เห็นว่าประเทศอื่น ๆ ต่างเร่งรัดพัฒนา e-Government ด้วยอัตราเร่งที่รวดเร็วกว่าประเทศไทยนั่นเอง

อันดับความพร้อมของ e-Government ของประเทศไทย

World e-government leaders in 2014			e-Government ranking: Top 5 of Asia and ASEAN				
Ranking	2014	2012	Ranking	2014	2012	2010	2008
Korea	1	1	Korea	1	1	1	6
Australia	2	12	Singapore	3	10	11	23
Singapore	3	10	Japan	6	18	17	11
France	4	6	Israel	17	16	26	17
Netherlands	5	2	Bahrain	18	36	13	42
			Malaysia	52	40	32	34
			Brunei Darussalam	86	54	68	87
			Philippines	95	88	78	66
			Vietnam	99	83	90	91
			Thailand	102	92	76	64
			Indonesia	106	97	109	106
			Cambodia	139	155	140	139
			Laos	152	153	151	156
			Myanmar	175	160	141	144

Note: More than 130 countries now have online services.

แผนภาพที่ ๓ : อันดับความพร้อมด้าน e-Government ของไทยเทียบกับนานาชาติ^๖

- **นโยบายรัฐบาล** – ด้วยเล็งเห็นความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการมีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในการช่วยเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันและเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงกำหนดกรอบยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้

- มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย มีขนาดเพียงพอและมีค่าบริการไม่สูงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค
- ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต และการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกท้องถิ่น อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- สร้างผู้ประกอบการและธุรกิจดิจิทัลให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างผลิตภาพ (Productivity) ของประเทศ
- สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศ
- สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้และผู้ทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล
- มีการพัฒนากำลังคน การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมรวมทั้งระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
- ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- สร้างความพร้อมด้านไอซีทีโดยรวมของประเทศไทยเพื่อยกอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ

^๖ ที่มา : e-Government Survey สํารวจโดยองค์การสหประชาชาติ

โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อนดังต่อไปนี้

- **เอกชนนำรัฐสนับสนุน** - ภาคเอกชนจะต้องเป็นผู้นำการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และส่งเสริมสนับสนุน (Promoter) โดยการสร้างแรงจูงใจแก่ภาคเอกชน อย่างเป็นระบบ และปรับปรุงประสิทธิภาพของภาครัฐเอง ด้วยดิจิทัล ให้โปร่งใส และลดการคอร์รัปชัน
- **กรรมการระดับชาติ** - มีคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาให้แก่หน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ และกำหนดนโยบายสนับสนุนด้านการสร้างแรงจูงใจ (Incentive) นวัตกรรม (Innovation) จัดตลาด ให้แก่เอกชน เพื่อร่วมกันสร้างเศรษฐกิจไทยให้เข้มแข็ง และพัฒนาคนไทยที่มีความสามารถ
- **ขับเคลื่อนไปด้วยกัน** - นโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนให้สัมฤทธิ์ผล
- **คุ้มครองป้องกัน** - รัฐจะกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ให้มีธรรมาภิบาลและความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งต้องมีการคุ้มครองผู้บริโภคและข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้มีการละเมิดกัน
- **มีองค์กรส่งเสริม** - รัฐจะปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ และแนวทางการลงทุนในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ส่งเสริมธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นองคาพยพของการทำงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลที่เสริมซึ่งกันและกัน

- **โครงการ e-Government ที่ดำเนินอยู่** - นอกจากการกำหนดนโยบายที่ออกมาในรูปแบบของกรอบยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนแล้ว หน่วยงานรัฐบาลต่าง ๆ ยังได้ดำเนินโครงการ e-Government ไปในระยะเวลาหนึ่งแล้ว โดยมีรายละเอียดและสถานะโครงการดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ : โครงการ e-Government ที่ได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว

โครงการ	วัตถุประสงค์ และสถานะโครงการ
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	
๑. โครงการ National Single Window (NSW)	- ระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2G, G2B และ B2B) สำหรับการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ รองรับบริการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นระบบบริการแบบอัตโนมัติและกึ่งอัตโนมัติควบคู่ไปกับการปฏิรูปกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และการลดรูปเอกสาร สามารถติดตามผลในทุก ๆ ขั้นตอนของการนำเข้า ส่งออกและการอนุมัติต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ (e-Tracking) ทุกวันและตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง - เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ปัจจุบันเชื่อมโยงหน่วยงานทั้งสิ้น ๓๘ หน่วยงาน ต้องดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในกันยายน ๒๕๕๘ นี้

โครงการ	วัตถุประสงค์ และสถานะโครงการ
สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	
๒. โครงการ Government Application Program Interface (G-API)	<ul style="list-style-type: none"> - มี API ของฐานข้อมูลหลักของภาครัฐครบทุกที่ และสามารถนำไปต่อยอดได้อย่างมีคุณภาพ - เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี ๒๕๕๖ - เชื่อมโยงข้อมูลได้แล้วจาก ๓ ฐานหลัก ได้แก่ ทะเบียนราษฎร์ ประกันสุขภาพ และประกันสังคม
๓. โครงการ Open Government Data (OGD)	<ul style="list-style-type: none"> - มี Data Sets ของข้อมูลภาครัฐในแบบ Machine Readable ครบ และสามารถนำไปใช้งานต่อได้โดยทุกภาคส่วน - เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗ - มีชุดข้อมูลทั้งสิ้น ๕๖ ชุด
๔. โครงการ Smart Services	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับ ๑๒๐ บริการ ที่ ๗ กระทรวงดำเนินการอยู่ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์/กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) / กระทรวงการคลัง/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา/กระทรวงพาณิชย์ / กระทรวงมหาดไทย /กระทรวงอุตสาหกรรม) ให้สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เพื่อยกเลิกขั้นตอนการขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้านจากประชาชนผู้มาขอใช้บริการ - เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี ๒๕๕๘ - เป้าหมายต้องยกเลิกการขอหลักฐานดังกล่าวจากประชาชนในทั้ง ๑๒๐ บริการ ภายในปี ๒๕๕๘
กระทรวงยุติธรรม	
๕. ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data eXchange Center : DXC) – กระทรวงยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มี Single Report ข้อมูลกระบวนการยุติธรรม - DXC เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม - ตั้งเป้าหมายต่อยอดเพื่อยกระดับเป็น “ศูนย์บริการสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม” (National Single Window on Justice) ในลักษณะ Web Service ที่ช่วยให้เกิดกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Justice) ได้ต่อไป - ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลโดยใช้ ชื่อ-นามสกุล หรือเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ผ่านทาง www.thaidxc.org - ปัจจุบันมี ๑๙ หน่วยงาน เข้าร่วมโครงการ ได้ฐานข้อมูล ๑๘ ฐาน มีจำนวนผู้ใช้งานประมาณ ๑,๕๐๐ คน ตั้งแต่เปิดให้บริการเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๘ ให้บริการแล้ว ๑๗๗,๐๐๐ Transactions

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเหล่านี้ยังต้องการการพัฒนาอีกมากเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้นบนแนวคิดที่ “มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” (Citizen Centric) และสามารถนำไปต่อยอดเป็นความร่วมมือเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และบูรณาการเพื่อสร้างประโยชน์ในรูปของบริการที่อำนวยความสะดวกแก่ทั้งประชาชน ผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจการเงิน ภาคการค้าและขนส่งได้มากยิ่งขึ้น แทนที่จะดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน (Function-based) อย่างที่ยังเป็นอยู่ส่วนใหญ่

๓.๓ ความจำเป็นต้องปรับปรุง และพัฒนาเพื่อไปสู่การเป็น Connected Government – ในปัจจุบันระบบ e-Government ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยยังดำเนินการแบบไซโล (Silo) กล่าวคือ ยังทำในแบบต่างคนต่างทำเป็นส่วนใหญ่ การบูรณาการกระบวนการทำงานและข้อมูลระหว่างหน่วยงาน แม้จะเป็นภายในกระทรวงเดียวกัน ก็ยังพบได้น้อยมาก ทำให้ภาครัฐยังไม่ได้ประโยชน์จากการมี e-Government อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการลดความซ้ำซ้อนด้านการลงทุนด้านไอที

ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบ e-Government ของประเทศไปสู่การเป็น “Connected Government” ซึ่งอาจสรุปใจความสำคัญของการเป็น Connected Government ก็คือ การที่ประเทศมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข้ามหน่วยงาน ไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน หากแต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลুর่วมกัน ซึ่งเป็นการเสริมและสนับสนุนให้นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม นั่นเอง

๓.๔ ความท้าทายและอุปสรรคในการขับเคลื่อน e-Government – สามารถสรุปได้เป็น ๗ ประเด็นดังต่อไปนี้

๑. นโยบายไม่ได้รับการผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ – แม้ประเทศไทยจะเริ่มมีอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี แต่กลับพบว่าไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้มุ่งพัฒนา ICT ไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากไม่ได้รับการผลักดันจากผู้บริหารระดับสูง หรือไม่ก็ไม่มีความต่อเนื่อง และเนื่องจากนโยบายดังกล่าวไม่ได้รับการผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ จึงไม่มีผลลัพธ์ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม

๒. งบประมาณ – ที่ผ่านมา แนวทางการจัดทำงานงบประมาณภาครัฐมุ่งเน้นที่แผนการจัดซื้อจัดจ้างตามปีงบประมาณ แทนที่จะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของประเทศ (Performance-based Budgeting) ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐลงทุนด้านไอทีซ้ำซ้อนกัน ไม่ได้ตอบสนองภาพรวมด้านกลยุทธ์ของประเทศ

๓. การบริหารจัดการของภาครัฐ - ก่อนเริ่มนำ e-Government มาใช้กับหน่วยงานนั้น ต้องมีการออกแบบกระบวนการทำงานที่ชัดเจน และกำหนดขั้นตอน/ กระบวนการที่ต้องเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่จำเป็นเพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ภารกิจของหลายหน่วยงานยังซ้ำซ้อนกัน ในขณะที่บางภารกิจที่ต้องเชื่อมโยงกันก็ขาดการประสานงานที่ดี หากผู้บริหารไม่ตระหนักว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา ก็จะไม่มีการปรับปรุงแก้ไข และผลสืบเนื่องที่จะตามมาก็คือ หน่วยงานจะไม่สามารถรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ และดึงดูดบุคลากรรุ่นใหม่เข้ามาร่วมงานได้

๔. โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี - ในปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยียังกระจุกตัวที่ส่วนกลางหรือตามเมืองใหญ่ ส่งผลให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลก็ยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ทำให้ในที่สุดประชาชนก็ยังคงติดต่อเพื่อรับบริการจากภาครัฐด้วยช่องทาง / วิธีการเดิม ๆ โดยไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการมีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

๕. การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน - ปัญหาที่พบมากที่สุดในการดำเนินการระบบ e-Government ก็คือ หน่วยงานภาครัฐต่างมีข้อมูลของตน และไม่ต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลเหล่านั้นกับหน่วยงานอื่น ด้วยเหตุผล ๒ ประการ ได้แก่ ๑) ความหวงแหนเพราะเป็นเจ้าของ ๒) ข้อมูลที่จัดเก็บยังมีความบกพร่อง ไม่ครบถ้วน ซึ่งปัญหานี้ก็ย้อนไปสู่ประเด็นในเรื่องของความซ้ำซ้อนในการลงทุนในด้านไอที และการเก็บข้อมูลนั่นเอง

๖. บุคลากร - เนื่องจากค่าตอบแทนของข้าราชการนั้นไม่อาจแข่งขันกับภาคเอกชนได้ ทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดแรงจูงใจในการให้บริการประชาชน และไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นเรี่ยวแรงสำคัญในการดำเนินโครงการ e-Government โดยเฉพาะในกลุ่มของบุคลากรด้านไอทีที่ถูกมองว่าเป็นเพียงกระบวนการสนับสนุน ทำให้ผู้บริหารละเอียดที่จะพิจารณา Career Path ที่เป็นความก้าวหน้าของบุคลากรในสายงานนี้

๗. กฎระเบียบ - ปัจจุบันยังขาดกฎหมายแม่บทที่กำหนดนิยามและกรอบแนวทางการดำเนินงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศที่ชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐมุ่งเน้นให้ความสนใจเพียงการนำเทคโนโลยีไอทีมาใช้ในการให้บริการประชาชน ซึ่งอยู่ในรูปแบบเดิมที่ใช้เอกสารและหลักฐานที่เป็นกระดาษ ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงการกำหนดมาตรการดูแลและคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนในยุคดิจิทัลตามมาตรฐานสากล

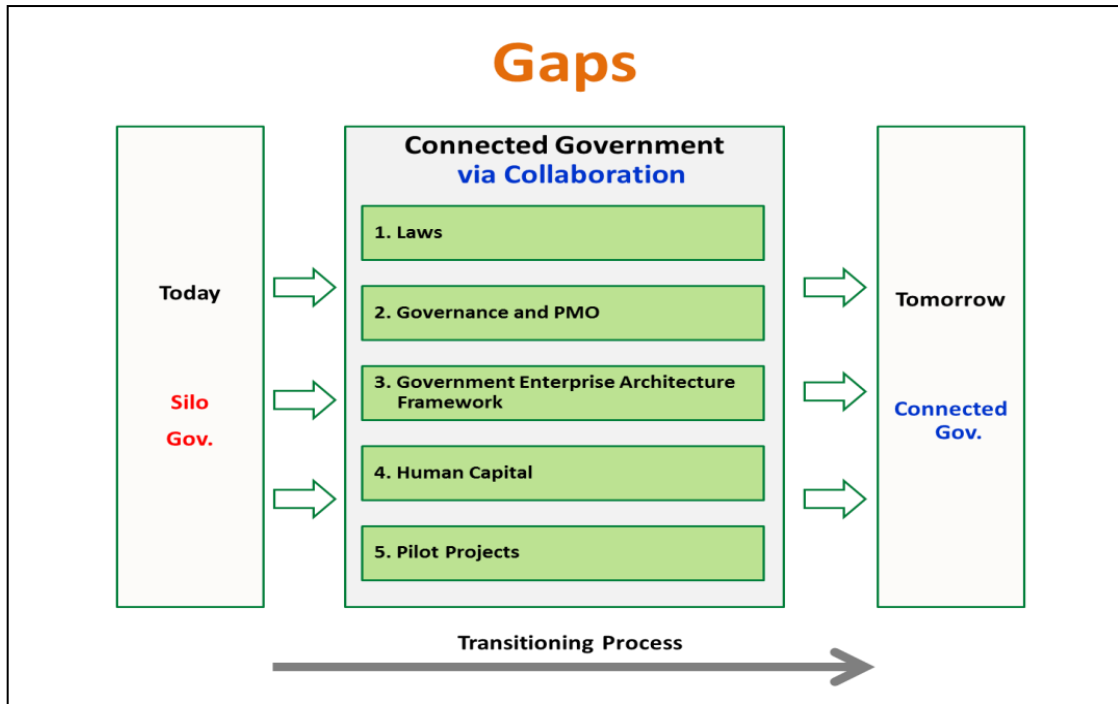
นอกจากนี้ พันธกิจและบทบาทหน้าที่ของแต่ละกระทรวงที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากได้มีการประกาศใช้มานานแล้ว และไม่ได้ถูกปรับปรุงให้เหมาะสมทันสมัยตามความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้แต่ละหน่วยงานไม่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการให้บริการประชาชนและการทำธุรกรรมให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ขัดกับหน้าที่ และพันธกิจที่กำหนดไว้แต่เดิมในกฎหมายเมื่อครั้งก่อตั้งหน่วยงาน เป็นต้น

ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมานี้รวบรวมมาจากการสำรวจโดยหน่วยงานต่าง ๆ ในต่างวาระกัน ล้วนเป็นประเด็นที่ขัดขวางความสำเร็จของ e-Government และต้องได้รับการพิจารณาปฏิรูปเพื่อแก้ไขต่อไป

๔. ประเด็นปฏิรูป

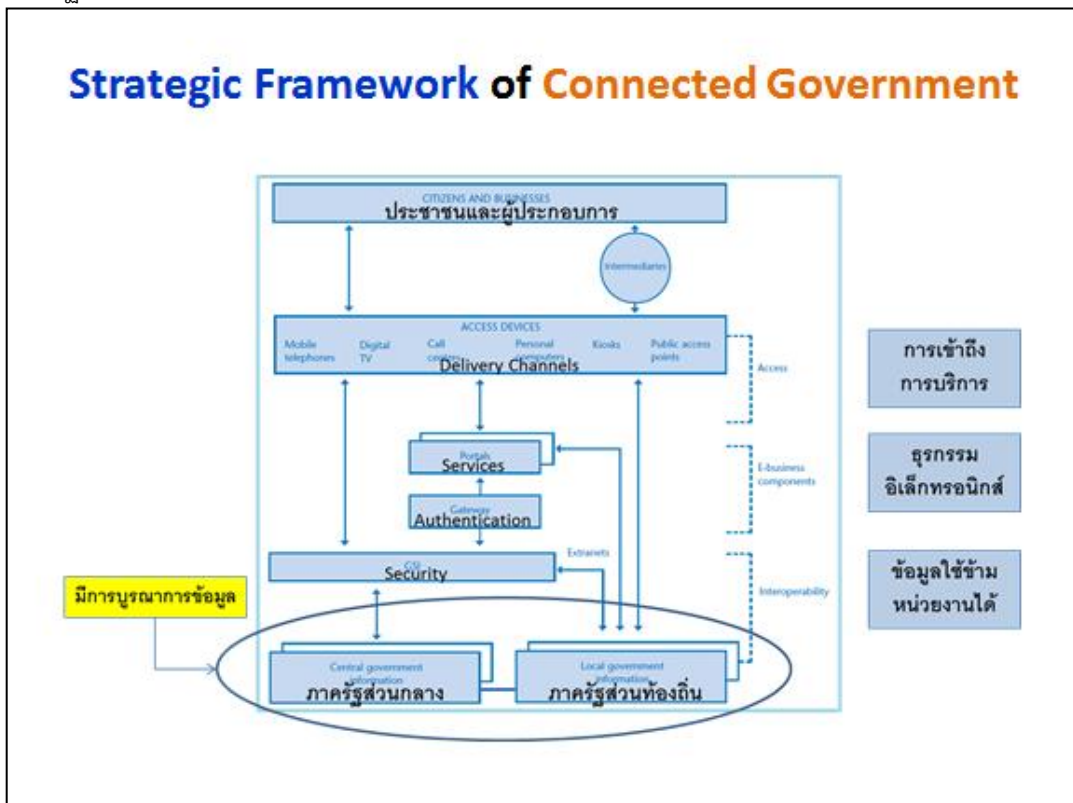
จากการศึกษาที่หลากหลายข้างต้น สามารถสรุปประเด็นท้าทาย (Gaps) ที่ประเทศต้องก้าวผ่านเพื่อเปลี่ยนผ่านจาก Silo Government ไปสู่การเป็น Connected Government เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานดิจิทัล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องผลักดัน Connected Government ให้เป็นวาระแห่งชาติ อันจะนำมาซึ่งการเชื่อมโยงข้อมูล และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

แผนภาพที่ ๔ : ประเด็นปฏิรูป

ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐบาลที่ให้บริการประชาชนที่สะดวกขึ้นในทุกมิติ รัฐบาลที่ตรวจสอบได้ เอกชนแข่งขันได้ และรายได้มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income : GNI) ของประเทศสูงขึ้น Connected Government จึงมีความสำคัญโดยมีกรอบกลยุทธ์ในการเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญโดยอ้างอิงตามมาตรฐานสากลดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๕ : Strategic Framework of Connected Government

โดยมีประเด็นปฏิรูปที่จะขับเคลื่อน Connected Government ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานของภาครัฐ ปรับปรุงการบริการแก่ประชาชนแบบ One-stop Service ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐมากขึ้น และภาครัฐดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังต่อไปนี้

๑. กฎหมาย (Law) – ครอบคลุมประเด็นการยก่างกฎหมายใหม่ และการปรับปรุงกฎหมายเดิม ให้มีความทันสมัย
๒. โครงสร้างการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการโครงการ Connected Government (Governance and Project Management Office) – การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการขับเคลื่อน Connected Government และการบริหารจัดการโครงการ Connected Government โดยหน่วยงาน PMO
๓. การวางโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบ (Government Enterprise Architecture Framework) – เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยการกำหนด Reference Models, Development Process และข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๔. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Capital) – การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการ Connected Government และวางแผนการพัฒนาบุคลากรในอนาคตเพื่อการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัล
๕. โครงการนำร่องให้บริการประชาชนด้วยการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ (Pilot Projects) – ซึ่งเลือกขึ้นมาจากความพร้อมของข้อมูล และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

ข้อเสนอในการปฏิรูปเพื่อให้ e-Government ของประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็น Connected Government ที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข้ามหน่วยงาน ไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน หากแต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลुरु่วมกัน ซึ่งได้จากการทบทวน และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้

๕.๑ กฎหมาย (Law)

- ออกกฎหมายใหม่

- มีพระราชบัญญัติ e-Government เพื่อเป็น “กฎหมายแม่บท” – ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เป็นแม่บทเพื่อรองรับการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งที่เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นค่านึงที่สำคัญ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวจะระบุถึงหลักการพื้นฐาน กระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการบูรณาการที่ทำให้การให้บริการแก่ประชาชนและภาครัฐกิจเป็นห่วงโซ่ที่ไร้รอยต่อ และเป็นรากฐานเพื่อก้าวไปสู่การเป็นสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล

จากการศึกษา e-Government Act ของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในเรื่องของ e-Government และได้รับการจัดอันดับเป็นที่ ๑ จากการสำรวจ e-Government Survey โดยองค์การสหประชาชาติ พบว่ากฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญที่ประเทศไทยควรพิจารณาเพื่อนำไปปรับใช้ดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของ e-Government Act (อ้างอิงของ สาธารณรัฐเกาหลี)

- มาตรา 6:** ต้องออกแบบกระบวนการทำงานเพื่อความสะดวก และลดเวลาในการขอรับบริการของประชาชน
- มาตรา 7:** การปฏิรูประบบงานของหน่วยงานก่อนเข้าสู่ระบบดิจิทัล
- มาตรา 9:** ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทางอินเทอร์เน็ตให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- มาตรา 11:** หน่วยงานภาครัฐต้องแลกเปลี่ยนข้อมูล
- มาตรา 12:** มีการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล
- มาตรา 13:** มีมาตรการป้องกันการดำเนินงานและลงทุนในทรัพยากรที่ซ้ำซ้อน
- มาตรา 21:** ข้อมูลสารสนเทศที่หน่วยงานต้องให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
- ข้อมูลที่ประชาชนอาจร้องขอ
  - ข้อมูลอ้างอิง เช่น ข้อมูลทางสถิติ และบรรณานุกรม
  - ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้วซึ่งต้องแบ่งปันแก่หน่วยงานอื่น ๆ
- ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
- มาตรา 40:** หน่วยงานภาครัฐต้องลดจำนวนเอกสารที่รวบรวม จัดทำ แจกจ่าย และจัดเก็บให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- มาตรา 46:** ต้องมีการประเมินผลโครงการ e-Government ที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมหลายมิติ

แผนภาพที่ ๖ : สาระสำคัญของ e-Government Act ของสาธารณรัฐเกาหลี

อย่างไรก็ตาม รายละเอียดของสิ่งที่เสนอนี้ เป็นเพียงกรอบการร่างพระราชบัญญัติ e-Government เท่านั้น แต่การกำหนดเนื้อหา/รายละเอียดทั้งหมดที่จำเป็นต้องเป็นหน้าที่ขององค์กรผู้รับผิดชอบในการร่างกฎหมาย

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ (Performance-based Budgeting) – ควรมีการปฏิรูประบบงบประมาณด้านไอทีของประเทศใหม่เพื่อให้มั่นใจว่า :
  - หน่วยงานภาครัฐมีการปฏิรูปการทำงานให้มุ่งเน้นที่ผลงานและมีการอนุมัติงบประมาณที่สะท้อนผลการดำเนินงานนั้น
  - การจัดสรรงบประมาณด้านไอทีของประเทศมีความเหมาะสม ไม่ยึดติดกับการอนุมัติงบประมาณเป็นรายปี (Annual Budget) แต่พิจารณาจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการดำเนินโครงการระยะยาวที่มีเป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการที่ชัดเจน
  - มีคณะกรรมการแห่งชาติพิจารณาอนุมัติงบประมาณด้านไอทีทั้งหมดของประเทศ เพื่อป้องกันการจัดสรรงบประมาณที่ซ้ำซ้อน อีกทั้งคอยกำกับดูแลให้ผลของการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ และกรอบงบประมาณที่กำหนดไว้

ทั้งนี้กฎหมาย Government Performance and Results Act (GPRA) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อปรับปรุง ออกแบบการทำงาน และประเมินประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐ โดยกำหนดตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

ของโครงการ ตลอดจนการวัดและรายงานผล เป็นตัวอย่างที่ดีตัวอย่างหนึ่ง สมควรพิจารณาศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทของประเทศไทย รายละเอียดของ GPRA โดยสรุปมีดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของ Government Performance and Results Act
(อ้างอิงของ สหรัฐอเมริกา)

Government Performance and Results Act (GPRA) - กฎหมายที่บัญญัติขึ้นเมื่อปี 1993 เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐตระหนักถึงการบริหารผลการดำเนินงาน เช่น การกำหนด เป้าหมาย การวัดผลลัพธ์ และการรายงานความคืบหน้า ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับ GPRA หน่วยงานภาครัฐล้วนต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และการวิเคราะห์ช่องว่าง (gap analysis) ของโครงการต่างๆ

GPRA ตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่:

- หน่วยงานภาครัฐต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ 5 ปีที่ระบุถึงพันธกิจ และผลสัมฤทธิ์ที่เป็น เป้าหมายระยะยาวของหน่วยงานหลักขององค์กร
- หน่วยงานต้องจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี ที่ระบุถึงเป้าหมาย งบประมาณที่ จำเป็น แนวทางเพื่อทำให้บรรลุเป้าหมาย และแนวทางการตรวจสอบผลการดำเนินงาน
- หน่วยงานต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีที่ทบทวนถึง ความสำเร็จ / ความล้มเหลว ของการดำเนินงานให้ได้ตามเป้าประสงค์

แผนภาพที่ ๗ : สาระสำคัญของ Government Performance and Results Act ของสหรัฐอเมริกา

- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ล้าหลังให้สอดคล้องกับกฎหมายใหม่ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ e-Government

ปัญหาหนึ่งที่ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการดำเนินงานได้ก็คือ กฎหมายที่ออกมาใหม่นั้น มีข้อที่ยังขัดแย้งกับกฎหมายในระดับกระทรวงที่ใช้งาน ดังนั้น เพื่อให้มีการนำกฎหมายเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติจริง หน่วยงานภาครัฐจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกรรมหรือการ ให้บริการประชาชนให้เป็นไปในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และต้องไม่ละเลยที่จะปรับปรุงกฎหมายในระดับ กระทรวงที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกิจและธุรกรรมในยุคดิจิทัลที่มีการปรับเปลี่ยนไป อย่างรวดเร็ว ไม่ยึดติดกับการดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบแบบเดิมตามที่ได้รับมอบหมายไว้ตั้งแต่ เมื่อครั้งก่อตั้งหน่วยงาน

นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องทบทวนกฎหมายที่บังคับใช้อยู่แล้วในปัจจุบันว่าสมควรปรับเปลี่ยน เพื่อให้ทันสมัย หรือควรยกเลิกเพื่อนำไปบรรจุรวมไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วย e-Government ที่จัดทำขึ้น ใหม่ไว้เป็นที่เดียว ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ : กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามประเด็น

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ e-Government	กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน
การเปิดเผยและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Open Data)	- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy)	- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ - พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๕ - พระราชกฤษฎีกา ภายใต้มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติธุรกรรมฯ – กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำนโยบายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity)	- พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ - พระราชกฤษฎีกา ภายใต้มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติธุรกรรมฯ – กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ - พระราชกฤษฎีกา ภายใต้มาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติธุรกรรมฯ – ออกประกาศให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ Critical Infrastructure จัดทำและดำเนินนโยบายความมั่นคงปลอดภัยในระดับสูงสุด - พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐
การให้บริการ e-Service / e-ID และการลดปริมาณเอกสารที่เป็นกระดาษ	พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๕.๒ โครงสร้างการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการโครงการ Connected Government (Governance and Project Management Office)

- คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักที่กำหนดทิศทางและดูแลภาพรวมของ Connected Government ของประเทศ แม้ปัจจุบันจะมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างชัดเจนแล้ว แต่คณะกรรมการต้องมีหน้าที่เพิ่มเติมดังต่อไปนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่าโครงการ Connected Government จะประสบความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล
  - o กำหนดโครงการที่เกี่ยวกับ Connected Government เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
  - o กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในโครงการ Connected Government สนับสนุนด้านการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านบุคลากร เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ดำเนินด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จ

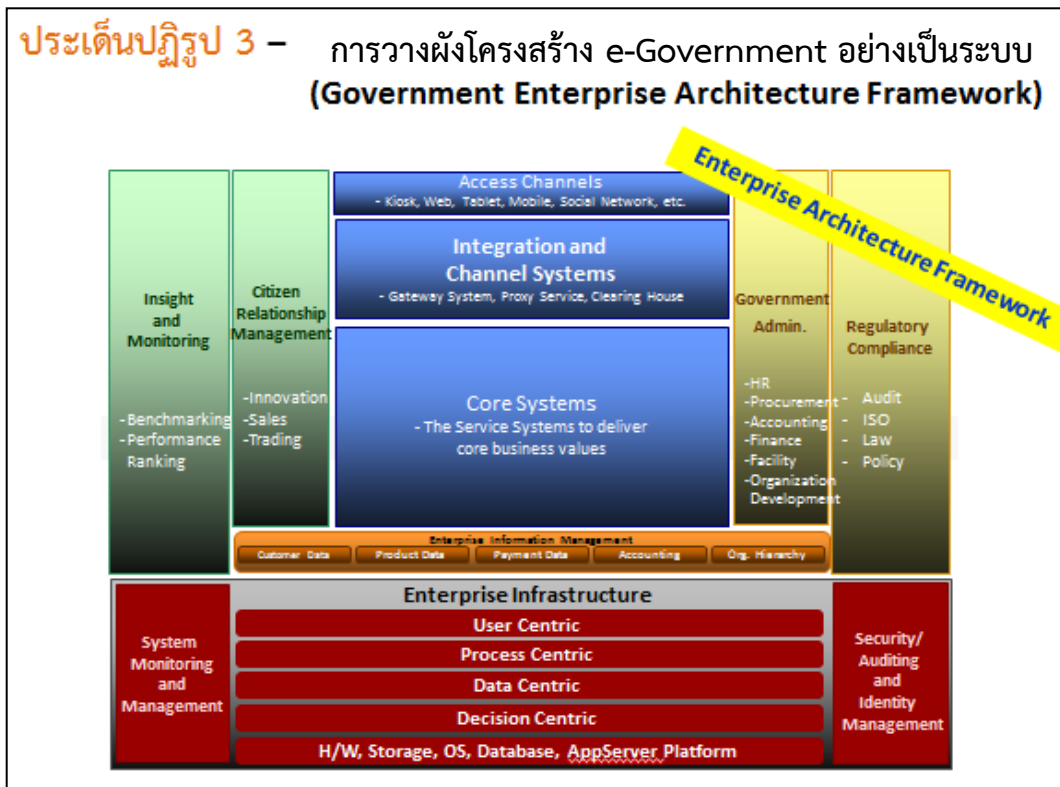
- จัดตั้ง Project Management Office เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและดำเนินโครงการ Connected Government ต่าง ๆ
  - **Project Management Office (PMO)** - ในการดำเนินการโครงการ Connected Government อย่างเป็นทางการ เพื่อส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลुरु่วมกัน และสนับสนุนให้นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นทางการ เป็นรูปธรรม มีความจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการโครงการ Connected Government โดยตรงเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินโครงการ โดย PMO มีบทบาทดังต่อไปนี้
    - บริหารจัดการและดำเนินโครงการ Connected Government ที่คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Steering Committee) กำหนดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
    - สร้างความสามารถและความเป็นผู้นำให้กับบุคลากรในทีมงาน โดยให้ความสำคัญในการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งทำหน้าที่รวบรวมความรู้ (Technology Capturing) และ Best Practices ซึ่งเกิดจากประสบการณ์จากการดำเนินโครงการ Connected Government
    - ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) โดยช่วงแรกของการดำเนินโครงการจะรวบรวมบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ จากหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ และจากหน่วยงานเอกชนซึ่งมี Best Practices ในเรื่องของ Business Process Optimization, Product Development, Project Management ให้เข้าร่วมโครงการ
- หน้าที่ของ PMO โดยสรุปมีดังต่อไปนี้
- กำหนดแนวทางและวางแผนโครงการ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ และประเมินโครงการ
  - บริหารจัดการโครงการ แก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ (Solution Provider) ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และงบประมาณ เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้ในที่สุด
  - Capture ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ (Knowledge Capturing) โดยการจัดการ Best Practices / ปัญหา / ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางแก้ไขต่อปัญหาในเรื่องต่าง ๆ
  - สื่อสารเผยแพร่กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดในระดับประเทศไปจนถึงระดับหน่วยงาน และผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ของหน่วยงานภาครัฐ
  - รายงานต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Steering Committee) ผลงาน/ความคืบหน้าของโครงการต่าง ๆ
- ด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบของ PMO มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อความสำเร็จต่อการดำเนินโครงการ Connected Government ดังนั้น PMO จึงจะต้องไม่เป็นหน่วยงานราชการ มีอำนาจ ความคล่องตัว และความเป็นอิสระในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ด้วยค่าตอบแทนที่สูงกว่าภาครัฐ และมีกลไก เช่น Fast Track เพื่อให้ผู้มีผลงานที่ดีที่สุดสามารถเติบโตก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว คุณสมบัติของผู้ที่จะทำหน้าที่ผู้นำและทีมงานของ PMO มีดังต่อไปนี้
- ผู้นำของ PMO – มีภาวะผู้นำสูง เป็นที่ยอมรับของทีมงานด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้
- มีความเป็นเลิศด้าน Technical Communication Skill, Creative & Proactive Skill, Fast and Effective Response
  - มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีประสบการณ์สูงในการทำงานที่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งมีความรู้รอบ

ทีมงาน PMO

- สามารถทำงานแบบ Proactive มีความสามารถสูง สามารถปรับตัว และรับมือกับงานที่ต้องใช้ความสามารถในการทำงานร่วมกันสูง
- สามารถประยุกต์ความรู้ ส่งถ่ายความรู้ ทำงานแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์

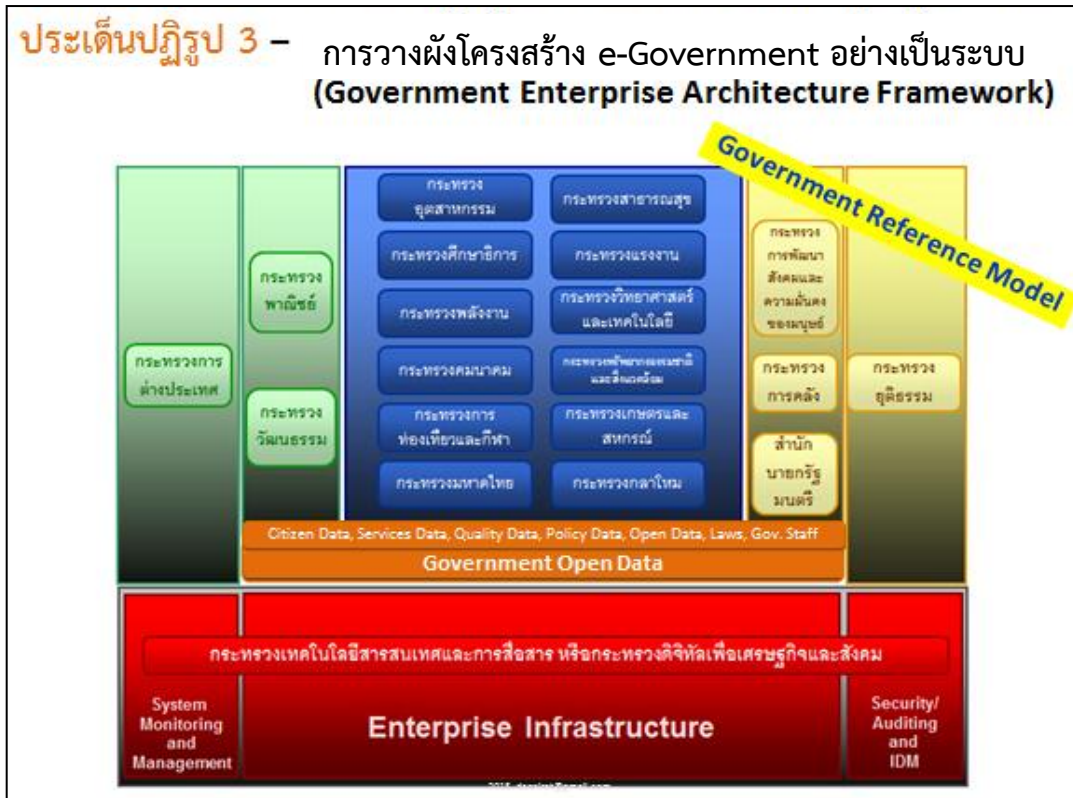
๕.๓ การวางผังโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบ (Government Enterprise Architecture Framework)

เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ มีโครงสร้างที่ซับซ้อน แต่ละหน่วยงานทำงานเป็นลักษณะไซโล (Silo) กระบวนการต่าง ๆ ไม่เชื่อมโยงกัน ระบบการทำงานและเทคโนโลยีที่แตกต่างทำให้เชื่อมโยงให้ทำงานร่วมกันได้ยาก ดังนั้น ในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การเป็น Connected Government จึงจำเป็นต้องมีการวางโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบร่วมกัน เพื่อเป็น Platform ที่ทำให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้ตั้งแต่ต้นจนจบ อีกทั้งมีการกำหนดให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานด้าน IT, Application ต่าง ๆ รวมไปถึงการกำหนดโครงสร้างข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๘ : Enterprise Architecture Framework

แผนภาพที่ ๙ : Government Reference Model

- นำ Enterprise Architecture มาประยุกต์ใช้เพื่อวางโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบ - โดยเริ่มจากกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศ และกระจายสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ / พันธกิจ / ตัวชี้วัดของแต่ละหน่วยงาน ไปจนถึงการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน (Citizen Centric) และหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ตั้ง

หน่วยงานภาครัฐต่างต้องทบทวน Business Operating Model ของหน่วยงานตนโดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการให้บริการกับประชาชน พร้อมทั้งพิจารณาถึงความจำเป็นและระดับในการเชื่อมโยงกระบวนการทำงานและข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ทั้งนี้ ในการเชื่อมโยงกระบวนการทำงาน ต้องมีการออกแบบ Business Optimization Model ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใช้มาตรฐานในด้านต่าง ๆ เป็นแบบเดียวกัน ตั้งแต่ความปลอดภัย, เทคโนโลยี, Application ไปจนถึงโครงสร้างข้อมูล

- เริ่มดำเนินโครงการ Connected Government ตามโครงสร้าง e-Government ที่วางไว้ - โดยเริ่มจากการบูรณาการฐานข้อมูลที่มีศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จสูง เช่น งานบริการที่ประชาชนเรียกร้อง/ต้องการ หน่วยงานที่ให้บริการมีความพร้อม หรือเป็นงานที่มีผลกระทบในวงกว้าง เป็นต้น เมื่อดำเนินโครงการดังกล่าวสำเร็จแล้วจึงค่อยขยายผลการบูรณาการออกไป

- ใช้โครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบในการขยายผล -เป็นการต่อยอดจากบริการที่มีอยู่หรือขยายขอบเขตของโครงการออกไป ซึ่งขั้นตอนนี้จะดำเนินการตามโครงสร้าง e-Government เช่นเดียวกับโครงการต้นแบบ โดยสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่บูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕.๔ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Capital)

การพัฒนา Connected Government มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การบูรณาการกระบวนการทำงาน โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการแบบ One-stop Service หรือการบริการแบบไร้รอยต่อ (Seamless Services) ที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ และความพึงพอใจ ของประชาชนและภาคธุรกิจซึ่งเป็นผู้รับบริการ ดังนั้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนา Connected Government และนวัตกรรมการบริการภาครัฐใหม่ ๆ และมีความสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับการให้บริการ แก่ประชาชน ที่โปร่งใส ยุติธรรมและทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการทำงานของบุคลากรภาครัฐ ตลอดจนมีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะเพียงพอในการขับเคลื่อน การพัฒนา Connected Government ได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมายสำคัญของประเด็นปฏิรูปการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Connected Government Personnel) - เพื่อพัฒนาและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ โดยมีสมรรถนะวิชาชีพที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Competency Standard) ทั้งประเทศ มีทั้งความรู้ และทักษะในการกำหนดความต้องการของระบบบริการภาครัฐที่มีประชาชนและภาคธุรกิจเป็นศูนย์กลาง (G2C, G2B) ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหาร จัดการภายในระหว่างภาครัฐ (G2G) ซึ่งประกอบด้วยระดับต่าง ๆ เช่น ผู้มีทักษะเฉพาะทาง (Skilled Personnel) ผู้ชำนาญการในอาชีพ (Supervisor/Junior Management) ผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ (Professional Qualified and mid-management) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษในอาชีพ (Experienced Specialist and Senior Management) และผู้ทรงคุณวุฒิวิชาชีพ (Top Management, Novel and Original) ทั้งนี้ ระดับของทักษะและสมรรถนะ จะเป็นตัวกำหนดตำแหน่งงาน และใช้พิจารณาการเติบโต ของสายงาน โดยภาครัฐจะต้องดูแลและสนับสนุนการพัฒนาตนเองและยกระดับทักษะต่อเนื่องของพนักงาน โดยให้มีการประเมินสมรรถนะของบุคคลเพื่อเปรียบเทียบกับสมรรถนะของประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อน เพื่อให้ ทราบถึงระดับทักษะที่สามารถนำมากำหนดคุณค่าของตำแหน่งงาน (Recognition of Prior Learning)

เพื่อให้การพัฒนา Connected Government บรรลุเป้าหมายโดยลงมือปฏิบัติจริงตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Implementation Strategy) รัฐจำเป็นต้องสรรหากลุ่มทำงานเริ่มต้น เพื่อให้การพัฒนาโครงการ นำร่องประสบผลสำเร็จ และเป็นแม่แบบในการปรับปรุงและขยายผลต่อไป โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ จะคัดเลือกมาจากหลายหน่วยงาน มีคุณสมบัติ ประสบการณ์โดยตรง มีทักษะเฉพาะทาง และความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะทำงาน สามารถเป็นผู้นำการพัฒนาโครงการนำร่อง ซึ่งมาจากทั้งในประเทศ ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ที่เคยทำโครงการประเภทเดียวกันสำเร็จ เพื่อ ทำให้เกิดการขับเคลื่อน Digital Transformation อย่างจริงจังและทันที (เช่น ผ่านโครงการ “สมองไหลกลับ” ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ต้องการส่งเสริม สรรหา และให้การสนับสนุนนักวิชาชีพไทย ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ซึ่งพำนักอยู่ในต่างประเทศให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเป็นรูปธรรม) อีกทั้งให้โอกาสในการก้าวหน้าที่รวดเร็ว (Fast-track Career) สำหรับผู้ที่เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยผลงานยอดเยี่ยม เป็นต้น โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสมรรถนะวิชาชีพสำหรับการพัฒนา Connected Government พร้อมทั้งการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามระดับที่กำหนดร่วมกัน ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งจะ ประกอบด้วย หลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้ให้บริการที่มีอยู่เดิม และระดับปริญญาโท-เอก เพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญรุ่นใหม่ ทั้งนี้หลักสูตร ต้องเป็น Competency based Curriculum

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาคนแบ่งเป็น ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑. การสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานเข้มแข็ง (Community of Interest) – ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงาน เจ้าของโครงการ และผู้มีส่วนร่วม ซึ่งเครือข่ายดังกล่าวต้องมี

- ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง มีความแน่วแน่และแสดงเจตนาชัดเจน โดยกำหนดให้แผนการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อทำงานเชิงรุกและตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาดและสมดุลงานหนักที่เป็นธรรม และนำชาติสู่สันติสุข โดยให้กำหนดเป็นตัวชี้วัดขององค์กรทั้งในระดับหน่วยงานและบุคคล
- การสนับสนุนทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่งบประมาณสำหรับพัฒนาและวิจัย บุคลากร และสนับสนุนกลไกที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ เช่น การมีข้อมูลเปิดสำหรับการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยง โดยงบประมาณค่าใช้จ่ายที่สนับสนุนการทำงานเชิงบูรณาการ และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัด
- การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาบุคลากรของภาครัฐที่มีอยู่เดิมให้สามารถรองรับ และมีบทบาทในการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม โดยสนับสนุนทั้งงบประมาณ และกำหนดให้มีการพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนานวัตกรรมบริการโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ ต้องถือเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของหน้าที่และงานประจำ
- การส่งเสริมงานพัฒนาและวิจัยที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ เพื่อสร้างประโยชน์และมูลค่าจากข้อมูล (Big Data) ที่เชื่อมโยงกันอย่างคุ้มค่า และสามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน

๒. การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง - มีการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ และผู้เชี่ยวชาญรุ่นใหม่ โดยคุณสมบัตินี้ของบุคลากรเหล่านี้ โดยมีการวัดจาก Performance and Result ได้แก่

- ความสามารถในการพัฒนากระบวนการไหลของข้อมูล สามารถบูรณาการฟังก์ชันการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เห็นความสำคัญของมาตรฐานข้อมูล และคุณภาพข้อมูล
- ความสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการมากขึ้น
- ความสามารถควบคุม กำกับ การพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ การกำหนดมาตรฐานข้อมูล
- ความสามารถบริหารโครงการที่ต้องทำงานร่วมกับหลายหน่วยงานจนบรรลุความสำเร็จ
- ความสามารถดูแล และนำไปใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าของการให้บริการ

๕.๕ โครงการนำร่องให้บริการประชาชนด้วยการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ (Pilot Projects)

เพื่อให้การพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ณ ปัจจุบัน มุ่งสู่การเป็น Connected Government ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง ต้องจัดให้นำโครงการที่มีศักยภาพไปดำเนินการเป็นโครงการนำร่องเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) / การบริหารจัดการความเสี่ยง / การแก้ไขปัญหาจากการดำเนินโครงการ มารวบรวมเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์สำหรับการขยายผลสู่การพัฒนา Connected Government ให้เป็นหนึ่งในรากฐานของการพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปตามนโยบายสำคัญ ๑๑ ด้านของรัฐบาล เช่น การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ การยกระดับคุณภาพบริการ

ด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนา และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนา และนวัตกรรม การรักษา ความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ เป็นต้น

โครงการที่ถูกคัดเลือกมาเพื่อนำร่องมี ๓ โครงการด้วยกัน โดยเลือกจาก ๑) เป็นโครงการที่อยู่ ระหว่างการดำเนินการอยู่แล้วและมีความพร้อมทั้งด้านข้อมูล และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ๒) ผลกระทบ ของโครงการที่จะเกิดขึ้น และความต้องการของประชาชน

- e - Portfolio ของคนไทย เพื่อเฝ้าระวัง ให้บริการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย
- e - Agriculture เพื่อชีวิตที่ดีของเกษตรกร เกษตรกรรมยั่งยืน และความมั่นคงทางอาหาร
- e - Health เพื่อบริการประชาชนปลอดภัย เป็นธรรม ลดค่าใช้จ่าย

๑. โครงการ e-Portfolio ของคนไทย – โครงการซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการฐานข้อมูล ของคนไทยตลอดทั้งช่วงชีวิต จากหลากหลายฐานข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการเฝ้าระวัง ดูแล และพัฒนา คุณภาพชีวิตรายบุคคลเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยโครงการนี้ นอกจาก จะสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ยังสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน และกฎหมายอื่น ๆ ได้แก่

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งระบุถึงการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มี ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม และ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- นโยบายรัฐข้อ ๑๐.๓ ที่กล่าวถึงการบูรณาการข้อมูลสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ของรัฐ และสามารถให้บริการแก่ประชาชนแบบบริการร่วม ณ จุดเดียว
- พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
- การพัฒนา Thailand e-Government Interoperability ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ความสำคัญของโครงการ e-Portfolio คนไทย – เนื่องจาก “คน” คือ ต้นทุนการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ เศรษฐกิจที่เข้มแข็งมาจากการพัฒนาสังคมที่มั่นคงเพื่อให้ได้ต้นทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ ดังนั้น การเฝ้าระวัง ดูแล และ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นับตั้งแต่

- เด็กก่อนเกิด-ปฐมวัย : เพื่อให้เติบโตได้อย่างแข็งแรง เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันหน้า
- เด็กปฐมวัย-วัยเรียน-วัยรุ่น : เพื่อติดตาม ดูแล พัฒนาการ โภชนาการ การศึกษา สุขภาวะ และความแข็งแรงจากอบายมุข
- วัยแรงงาน-วัยทำงาน : เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากรให้ตรงกับ ความต้องการของตลาดทั้งภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม สร้างความมั่นคงในชีวิตให้แรงงาน และเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘
- ผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนวัยสูงอายุ : เพื่อติดตามดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ดูแลคุณภาพชีวิต ดึงความรู้ความสามารถเพื่อสร้างคุณค่าในการดำเนินชีวิต

แม้ว่า ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการให้บริการ ดูแล ด้วยโครงการที่เกิดขึ้นมากมาย มีการรวบรวมข้อมูล และจัดทำฐานข้อมูล แต่เพียงเพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจหลักของหน่วยงาน อาทิ ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ฐานข้อมูลแรงงาน ฐานข้อมูลผู้ป่วย ฐานข้อมูลเด็ก ฐานข้อมูลผู้พิการ และฐานข้อมูล

ผู้สูงอายุ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ อาจเพียงพอในการตอบโจทย์เฉพาะแต่ละหน่วยงาน แต่ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่อยู่ในสภาวะการแข่งขันสูง มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และมีประเด็นของภัยคุกคามใหม่ ๆ ทำให้จำเป็นต้องมีการทำงานเชิงบูรณาการมากขึ้นด้วยการใช้ข้อมูลหลายมิติ เพื่อให้เกิดการบริการกับประชาชนได้ แบบ Service Chain และสอดคล้องทั้ง Demand (of Services) - Supply

(of resources) ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

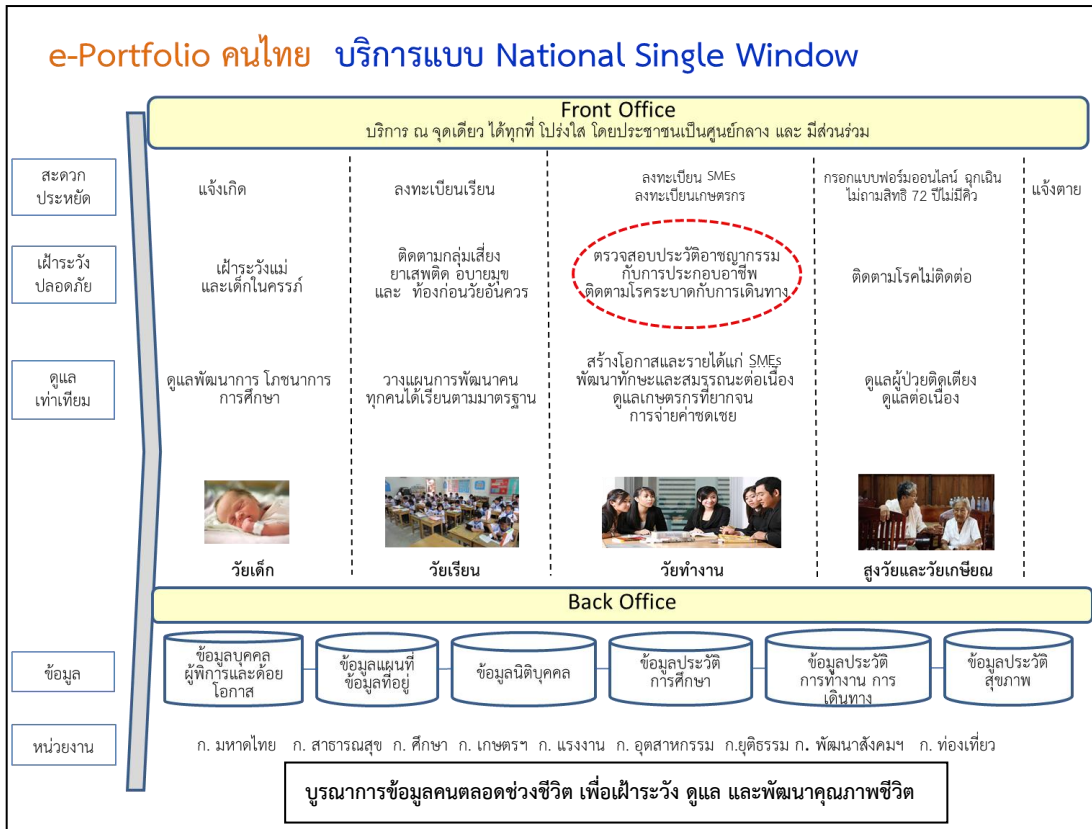
การบูรณาการข้อมูลคนไทยจากหลายแหล่ง จะช่วยให้ภาครัฐ มีข้อมูลสนับสนุนในการตัดสินใจ ให้ตรงคน ตรงบริบท โปร่งใส ถูกต้อง และทันเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

- การเฝ้าระวัง แม่และเด็กในครรภ์ ที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และอยู่ระหว่างการเรียน หรือยากจน
- การช่วยเหลือเยาวยา เด็กกำพร้าและหญิงหม้ายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- เด็กนักเรียนที่ยังได้รับวัคซีนไม่ครบ วัคซีนกลุ่มเสี่ยงยาเสพติดกับการศึกษา
- การจ่ายเงินสนับสนุนเกษตรกร ที่ปลูกข้าว ต่ำกว่า ๑๕ ไร่ และอยู่ในเขตแล้งซ้ำซาก
- การตรวจสอบอาชีพคนขับรถกับประวัติอาชญากรรม การตรวจสอบอาชีพกับคุณวุฒิวิชาชีพ
- การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจ่ายค่าชดเชยน้ำท่วมให้แก่เกษตรกร

นอกจากนี้ การเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน เช่น ตรวจสอบการมีอาชีพ/การศึกษาของผู้พิการ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร กรมการจัดหางาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ทั้งนี้ การเชื่อมโยงข้อมูลจะช่วยให้

- ลดการจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อนประหยัดค่าใช้จ่าย
- มีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจหลายมิติ

การเพิ่มมูลค่าข้อมูลด้วยนวัตกรรมบริการ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลคนไทยด้วยมาตรฐานรายการข้อมูลที่กำหนดขึ้นจากความเห็นพ้องต้องกัน นอกจากจะช่วยให้การให้บริการประชาชนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตได้รวดเร็วขึ้น โปร่งใส มีความเป็นธรรม ยังทำให้สามารถสร้างนวัตกรรมบริการประชาชนใหม่ ๆ ขึ้นได้อีกมากมาย เช่น ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑๐

แผนภาพที่ ๑๐ : โครงการ e-Portfolio กับบริการบริการแบบ National Single Window

- **สะดวก/ประหยัด** - ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่หลากหลายผ่านช่องบริการเพียงจุดเดียว
- **เฝ้าระวัง/ปลอดภัย** - รัฐสามารถให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน อีกทั้งเฝ้าระวังต่อความเสี่ยงในทุกช่วงอายุ ตั้งแต่เป็นทารก อายุมข/ยาเสพติดในวัยรุ่น อาชญากรรม และการระบาดของโรคต่าง ๆ
- **ดูแล/เท่าเทียม** - รัฐสามารถดูแลให้การศึกษา ให้บริการสาธารณสุข ให้โอกาสในการสร้างรายได้/ชดเชยความเสียหาย ในตลอดทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. โครงการ e-Agriculture - โครงการซึ่งมีเป้าหมายให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน และประเทศไทยมีความมั่นคงทางอาหาร โดยโครงการนี้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- นโยบายข้อ ๖.๔ เรื่องการดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสม ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือปัจจัยการผลิต การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย เป็นต้น
- นโยบายข้อ ๖.๕ ลดอุปสรรคในการส่งออก แสวงหาตลาดที่มีศักยภาพ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากวิถีชีวิตชุมชน การสร้างแหล่งน้ำให้กระจายคลุมพื้นที่เพาะปลูก
- นโยบายข้อ ๖.๑๕ ด้านการเกษตร เช่น การแบ่งเขตเพื่อปลูกพืชผลแต่ละชนิด และสนับสนุนสหกรณ์ เป็นผู้ขายสินค้าเกษตรรายใหญ่ การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การส่งเสริมนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าการเกษตร
- นโยบายข้อ ๗ การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน โดยมีการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการทุกระดับ ตลอดจนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- นโยบายข้อ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ความสำคัญของโครงการ e-Agriculture - ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมซึ่งเป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดินและมีศักยภาพที่จะเป็นครัวโลกได้ พันธกิจสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย การส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการจัดสรรทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตรที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารและการตลาด มีอยู่หลายประการ นับตั้งแต่

- ราคาน้ำมันในตลาดโลกสูงขึ้น และการมีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืช ทำให้มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรจากการปลูกพืชอาหารมาเป็นพืชพลังงานมากขึ้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตอาหาร และเสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของประเทศในอนาคต
- การปรับตัวของราคาปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เช่น ปุ๋ยเคมี ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ดังนั้น หากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่รายได้จากการขายผลผลิตไม่สูงมากนัก ย่อมทำให้มีผลกระทบต่อรายได้สุทธิของเกษตรกร และกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า
- ความแปรปรวนของสภาพอากาศ ปัญหาภัยแล้ง และน้ำท่วมซ้ำซากที่มีผลกระทบต่อผลผลิตทำให้ผลผลิตต่ำลง
- การเกิดภัยพิบัติ โรคพืช และศัตรูพืช ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต

นอกจากนี้ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เกษตรกรปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยที่สูงขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อการสืบทอดอาชีพเกษตรกรในอนาคต

ทั้งนี้ รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะปฏิรูปภาคการเกษตรที่เป็นรูปธรรม เพื่อช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ให้มีความมั่นคง และยั่งยืน จึงได้กำหนดนโยบายด้านการเกษตรไว้หลายเรื่อง เช่น การลดต้นทุน การใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าการเกษตร การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการ จนถึงการแปรรูปและการส่งออก

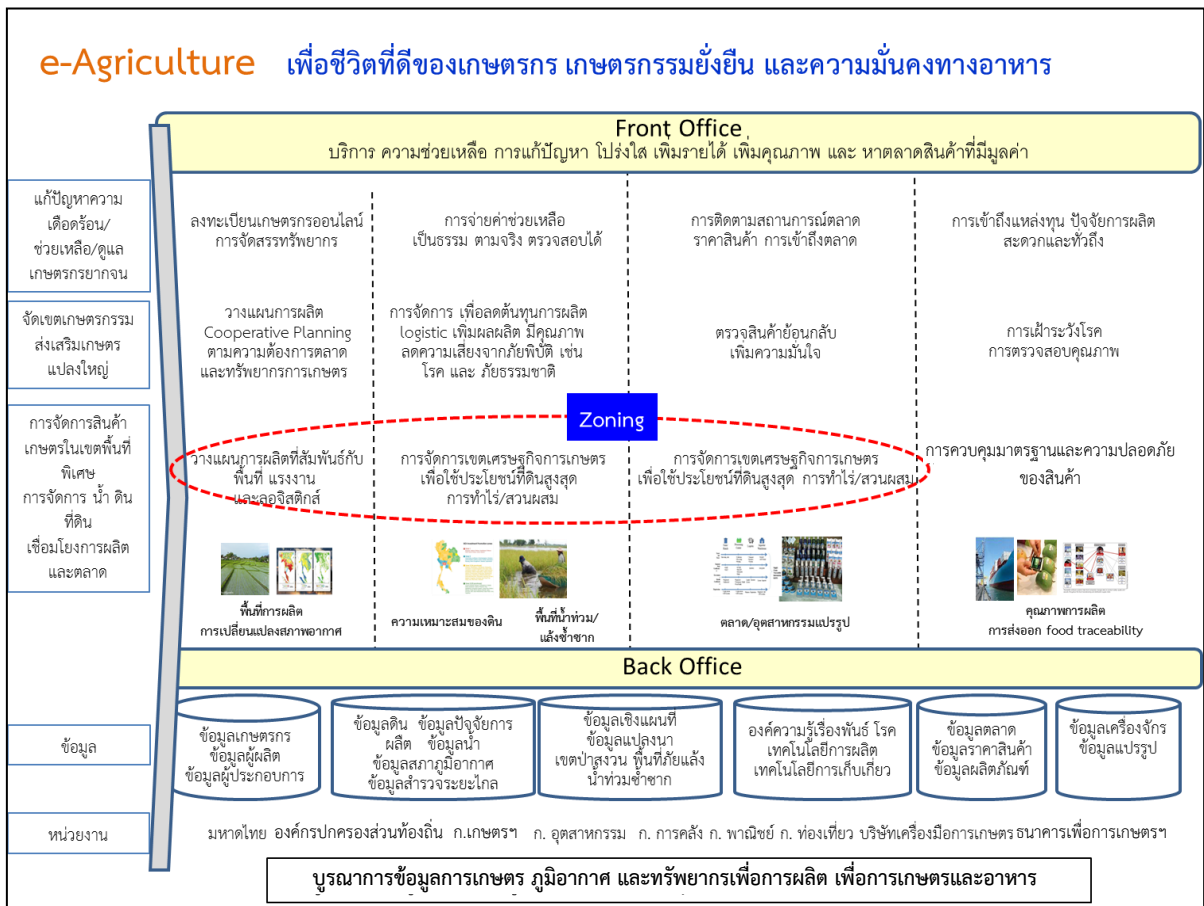
ดังนั้น การจัดทำระบบข้อมูลและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน จึงเป็นก้าวแรกที่สำคัญ ที่ช่วยให้รัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถดูแลและช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อย่างไรก็ตาม การทำให้ภาครัฐสามารถดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อทำให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการจัดทำมาตรฐานข้อมูล เพื่อให้เกิดการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่

- ข้อมูลเชิงพื้นที่ เช่น ข้อมูลแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินของกรมที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ข้อมูลแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน เป็นต้น
- ข้อมูลระยะไกลของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตัวอย่างข้อมูล เช่น ขอบเขตการปลูกพืช บริเวณน้ำท่วมซ้ำซาก น้ำแล้งซ้ำซาก การระบาดของศัตรูพืช ข้อมูลชนิดดินของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น

- ข้อมูลคุณสมบัติเช่น ข้อมูลพันธุ์ข้าวของกรมการข้าว ของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ข้อมูลเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูลหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังต้องมีการศึกษาหากระบวนการในการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลวงจรชีวิตของข้อมูลที่เกิดจากข้อมูลสำรวจ และข้อมูลประกอบที่สำคัญ เช่น ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืช การระบาดของโรคที่เกิดขึ้น เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปสร้างแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์ และการวางแผนล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานสำหรับการวิเคราะห์และตัดสินใจ (Evidence-based Decision Support System) เช่น การตรวจสอบความถูกต้องผลผลิตจริง ในกรณีเบิกจ่ายค่าทดแทนน้ำท่วม หรือเพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ ตลอดจนป้องกันการกดราคาสินค้าเกษตรและข้อมูลเชิงทำนายล่วงหน้า (Estimation-based Decision Support System) เพื่อเตรียมงบประมาณ เตรียมตลาด เป็นต้น

ด้วยการบูรณาการข้อมูลและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Big Data, Knowledge Discovery ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าข้อมูลด้านการเกษตรด้วยนวัตกรรมบริการ จะช่วยให้รัฐบาลสามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร จัดเขตเกษตรกรรม เพื่อช่วยเกษตรกรในการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ และความต้องการของตลาด ลดความเสี่ยง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑๑

แผนภาพที่ ๑๑ : โครงการ e-Agriculture เพื่อชีวิตที่ดีของเกษตรกร เกษตรกรมที่ยั่งยืน และความมั่นคงทางอาหาร

- การแก้ปัญหาความเดือดร้อน/ช่วยเหลือ/ดูแลเกษตรกรรายกจน – เริ่มด้วยการช่วยให้เกษตรกรสามารถลงทะเบียนออนไลน์ได้ด้วยความสะดวก ณ ที่ใดก็ได้ เพื่อให้รัฐใช้เป็นฐานข้อมูล เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็น เช่น แหล่งทุน ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย น้ำ การชดเชยรายได้ให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากราคาขายตกต่ำ การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เป็นต้น
- จัดเขตเกษตรกรรม ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ – ช่วยให้เกษตรกรที่ทำการเกษตรแปลงใหญ่ที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ สามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้กลไกตลาด ดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร แปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยการพัฒนาวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ในทุกขั้นตอน มั่นใจได้ในคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- การจัดการสินค้าเกษตรในเขตพื้นที่พิเศษ – ภาครัฐสามารถช่วยจัดการระบบ Zoning โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ แรงงานในท้องถิ่นที่มี ระบบโลจิสติกส์ ตลอดจนมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้า เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน

๓. โครงการ e-Health บริการด้านสาธารณสุขที่ปลอดภัย เป็นธรรม ลดค่าใช้จ่าย –

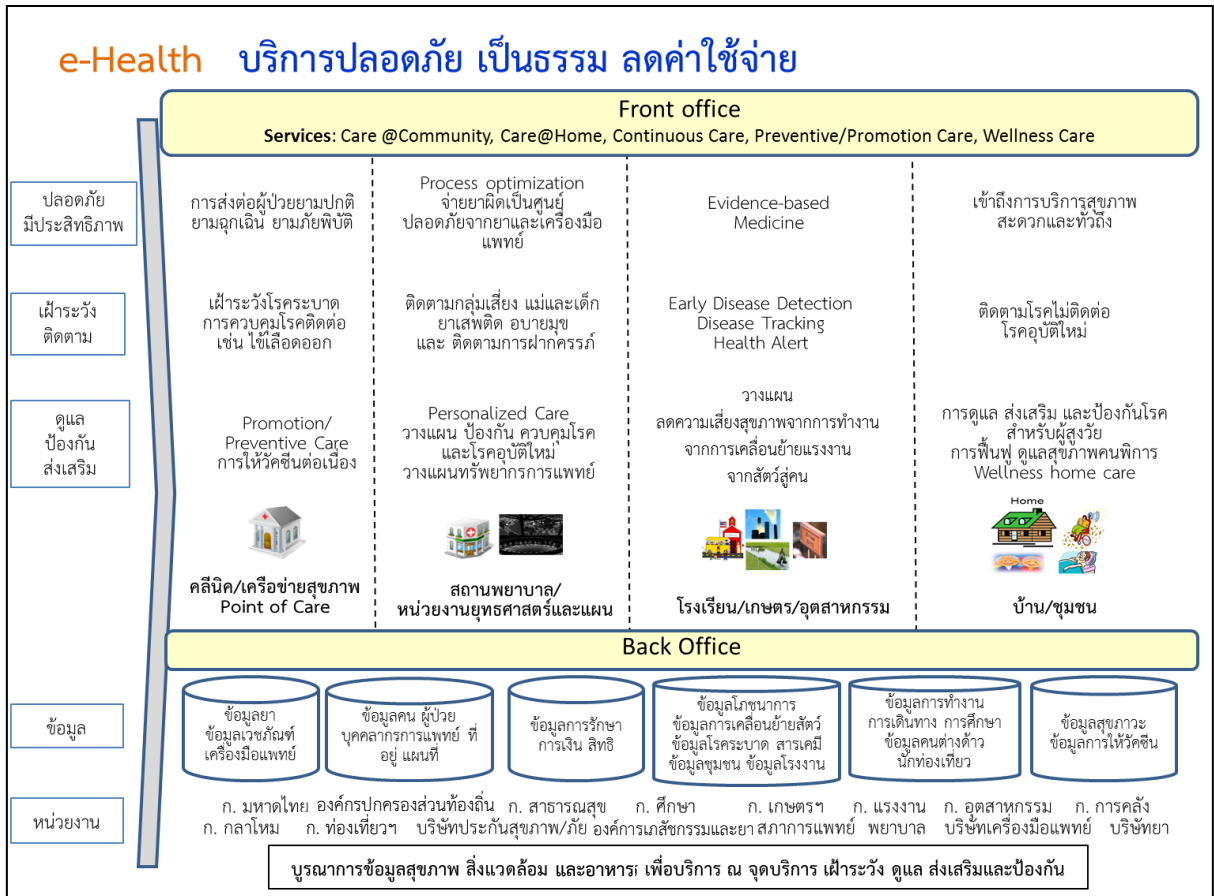
โครงการนี้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลข้อ ๓ ในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และนโยบายข้อ ๕ ในเรื่องยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน

ความสำคัญของโครงการ e-Health - เป้าหมายสำคัญของการพัฒนา e-Health คือให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วน ที่ได้มาจากการบูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงานทั้งในเชิงแนวดิ่ง หรือ Vertical Integration และเชิงแนวนอน หรือ Horizontal Integration การบูรณาการในแนวดิ่ง คือการเชื่อมโยงตามภาระงานหรือหัวเรื่องเดียวกันหรือคล้ายกัน ตัวอย่างเช่น การเชื่อมโยงข้อมูลของผู้ป่วยจากโรงพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลระดับจังหวัด และโรงพยาบาลจากทั่วประเทศ จะได้ข้อมูลผู้ป่วยทั่วประเทศ สำหรับการเชื่อมโยงในแนวนอน คือ การเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงานที่เป็นข้อมูลคนละเรื่องแต่ต้องการสร้างความสัมพันธ์ เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยโรคต่าง ๆ ที่รักษาในโรงพยาบาลภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กับข้อมูลการผลิตแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อดูว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ควรเตรียมบุคลากรทางการแพทย์ด้านใดบ้าง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญของการพัฒนา e-Health คือ การได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับการบริการที่ปลอดภัย เป็นธรรม และลดค่าใช้จ่าย ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑๒ ซึ่งได้แก่

- การเตรียมพัฒนาระบบสุขภาพ ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง มีการใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบที่ยั่งยืน อันประกอบด้วย การมีบุคลากรและแพทย์ด้านเวชศาสตร์ครอบครัวที่ครอบคลุมทั่วถึง ทั้งในเขตเมืองและชนบท การพัฒนาระบบแพทย์ฉุกเฉิน “ใช้บริการได้ทุกที่ ฟรีทุกสิทธิ์” การสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ปลอดภัยต่อผู้ป่วย เป็นต้น
- การสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชากรไทยตลอดช่วงชีวิต เพื่อจัดการกับปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพตามกลุ่มวัย มีโภชนาการและอาหารปลอดภัย การป้องกันและควบคุมการบาดเจ็บ โดยเฉพาะอุบัติเหตุจราจร
- การวางแผนการผลิตและพัฒนาบุคลากร
- การพัฒนาความมั่นคงของระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์ เป็นต้น

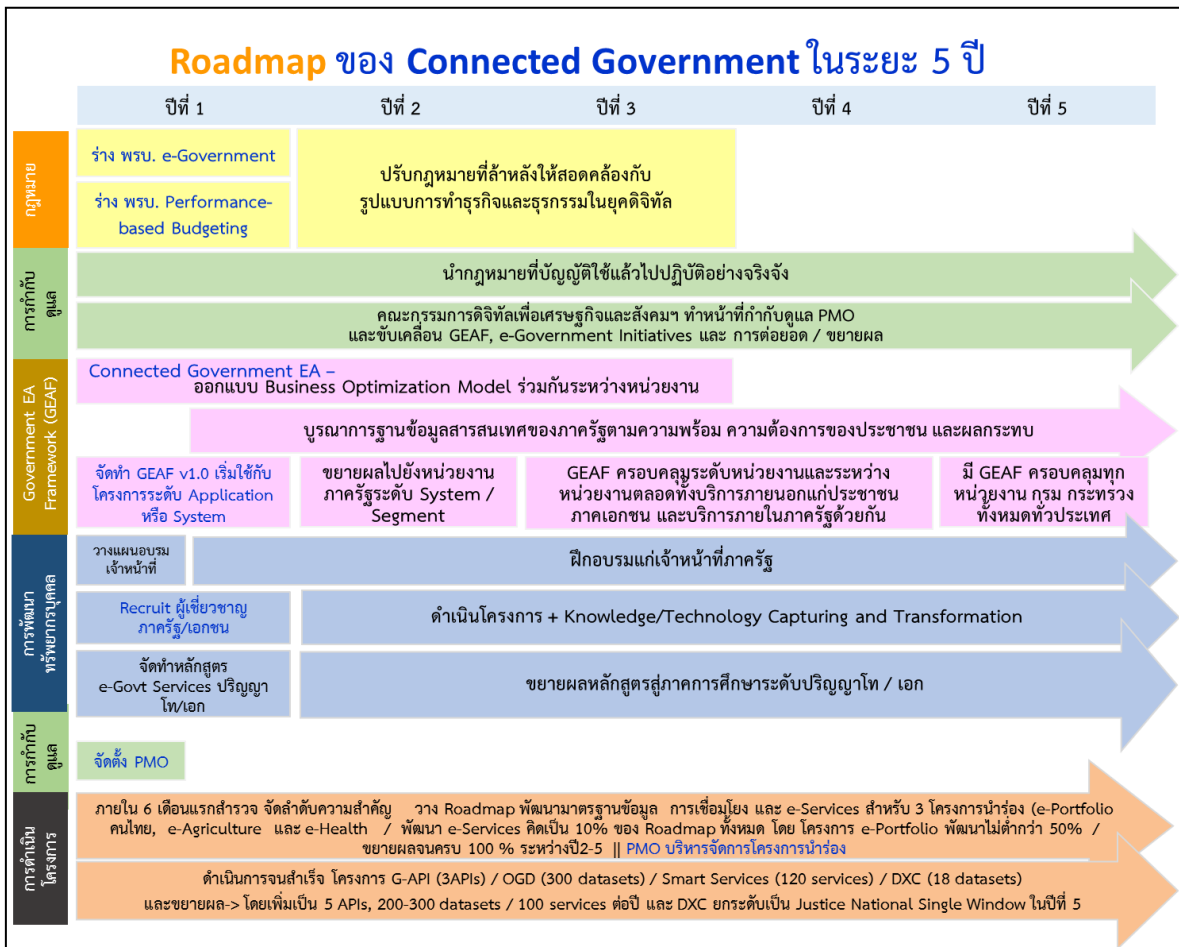

แผนภาพที่ ๑๒ : โครงการ e-Health บริการด้านสาธารณสุขที่ปลอดภัย เป็นธรรม ลดค่าใช้จ่าย

จากแผนภาพที่ ๑๒ การพัฒนา e-Health เน้นให้เห็นภาพตัวอย่างของ ๑) การเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการรักษาพยาบาล ๒) การเฝ้าระวังและติดตามด้านสุขภาพและโรคติดต่อ ๓) การดูแลป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ

- **ปลอดภัย/มีประสิทธิภาพ** – ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง มีการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างคลินิกในเครือข่ายสุขภาพด้วยข้อมูลประวัติผู้ป่วยที่ครบถ้วน ความผิดพลาดจากกระบวนการให้บริการเป็นศูนย์
- **เฝ้าระวัง/ติดตาม** – มีระบบในการเฝ้าระวังโรคติดต่อ/โรคอุบัติใหม่ผ่านเครือข่ายสุขภาพ และสื่อสารกับชุมชนได้ทันทั่วถึง มีการติดตามภาวะสุขภาพของประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และสามารถแจ้งเตือนด้านสุขภาพได้แต่เนิ่น ๆ ก่อนอาการจะรุนแรงยากแก่การรักษา
- **ดูแล/ป้องกัน/ส่งเสริม** – รัฐสามารถวางแผนป้องกันโรคในเชิงรุก ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้วัคซีนอย่างต่อเนื่อง วางแผนการลดความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการทำงาน/การเคลื่อนย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าว/โรคจากสัตว์สู่คน การส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงวัย ตลอดจนการวางแผนด้านทรัพยากรบุคคลด้านสาธารณสุขเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต

จากประเด็นปฏิรูปทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถนำมาจัดทำเป็น Roadmap การดำเนินโครงการ Connected Government ในกรอบระยะเวลา ๕ ปี ได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๑๓ : Roadmap การดำเนินงานโครงการ Connected Government ในระยะ ๕ ปี

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลลัพธ์ (Deliverables) ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูป จะสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๖.๑ ผลลัพธ์ระยะสั้น – ผลลัพธ์ที่คาดหวังได้ในระยะสั้นสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเด็น ได้แก่

- พระราชบัญญัติว่าด้วย e-Government – ซึ่งหมายรวมถึงการบังคับใช้จะเป็นคานงัดที่สำคัญ และต้องดำเนินการให้ลุล่วงให้เร็วที่สุด ดังนั้น สิ่งประเทศไทยจะได้เป็นสิ่งแรกจากการปฏิรูปโดยมี Connected Government เป็นวาระแห่งชาติ ก็คือ พระราชบัญญัติว่าด้วย e-Government จะต้องจัดทำให้เสร็จภายในปีแรกของการดำเนินโครงการ
- การจัดตั้ง Project Management Office (PMO) – เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการ Connected Government จะประสบความสำเร็จ สามารถนำไปขยายผล / ต่อยอด และดำเนินได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องจัดตั้ง PMO ให้แล้วเสร็จภายในปีแรก โดยรวบรวมสรรพกำลังของผู้มีความรู้ความสามารถจากทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน และมีผู้นำองค์กรที่มีประสบการณ์และสามารถนำทีมให้บริหารโครงการขนาดใหญ่ได้

๖.๒ ผลลัพธ์ระยะกลาง – มี ๒ ประเด็น ได้แก่

๑. โครงสร้าง e-Government (Government Enterprise Architecture Framework : GEAF) – ซึ่งต้องจัดทำขึ้นเพื่อเป็น Platform ที่ทำให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้ตั้งแต่ต้นจนจบ อีกทั้งมีการกำหนดให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานด้าน IT, Application ต่าง ๆ รวมไปถึงการกำหนดโครงสร้างข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยต้องจัดทำ GEAF ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการนำร่อง แล้วจึงขยายผลไปยังหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ตลอดจนภาคเอกชน และตั้งเป้าหมายว่า GEAF จะครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ ในระดับกรม และกระทรวงทั่วประเทศภายในปีที่ ๕
๒. โครงการ Connected Government – ความสำเร็จของโครงการจะเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลของการปฏิรูป ซึ่งโครงการดังกล่าวแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่
  - โครงการ e-Government ที่ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งมีการตั้งเป้าหมายผลลัพธ์ระยะสั้นดังต่อไปนี้
    - โครงการ National Single Window (เริ่มปี ๒๕๕๐) – สามารถพัฒนา NSW ให้เป็นระบบ Trade Facilitation ที่สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันทั้งหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดเวลาการให้บริการ ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ
    - โครงการ Government Application Program Interface (เริ่มปี ๒๕๕๖) – สามารถขยายผลจากฐานข้อมูลภาครัฐหลัก ๓ ฐาน อันได้แก่ ทะเบียนราษฎร์ ประกันสุขภาพ และประกันสังคม ให้เกิดการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่น ๆ โดยเพิ่มขึ้นปีละ ๕ ฐานข้อมูล
    - โครงการ Open Government Data (เริ่มปี ๒๕๕๗) – สามารถเพิ่มชุดข้อมูลภาครัฐแบบ Machine Readable ที่มีอยู่ ๓๐๐ Datasets ได้อีกปีละ ๒๐๐ Datasets
    - โครงการ Smart Services – สามารถบูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น และเพิ่มบริการ Smart Services ได้จาก ๑๒๐ บริการ ในปีแรก ปีละ ๑๐๐ บริการ
    - โครงการศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (เริ่มให้บริการปี ๒๕๕๘) – สามารถให้บริการแบบ One-stop Service ผ่านระบบ Portal และผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบได้ด้วย Smart Phone ภายในปี ๒๕๖๑ และภายในปี ๒๕๖๒ จะทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ (Ubiquitous Network Access) ด้วยระบบเครือข่ายบน Cloud Platform
  - โครงการซึ่งคณะกรรมการเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติคัดเลือกขึ้นเป็นโครงการนำร่องโดยพิจารณาจากความพร้อมของข้อมูลที่มีอยู่ ความต้องการของประชาชน และผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งคณะทำงานเสนอ ๓ โครงการนำร่อง ได้แก่ e-Portfolio, e-Agriculture และ e-Health ซึ่งในช่วงต้นของการดำเนินโครงการ ทีมงานผู้ดำเนินโครงการจะต้องทำการสำรวจในระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้สามารถประเมินได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่นั้นสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด (Interoperability) และนำไปกำหนดเป็นจำนวนบริการทั้งหมดที่จำเป็นต้องจัดให้แก่ประชาชน พร้อมจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นจึงมาจัดทำ Roadmap ในการพัฒนามาตรฐานข้อมูล การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และ e-Services ที่ต้องส่งมอบ ทั้งนี้ ตั้งเป้าหมายว่าในปีแรกจะสามารถส่งมอบ e-Services

ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของจำนวนทั้งหมด โดยมีสัดส่วนของ e-Services ในโครงการ e-Portfolio ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ เนื่องจากมีความพร้อมในด้านฐานข้อมูลมากกว่าโครงการอื่น

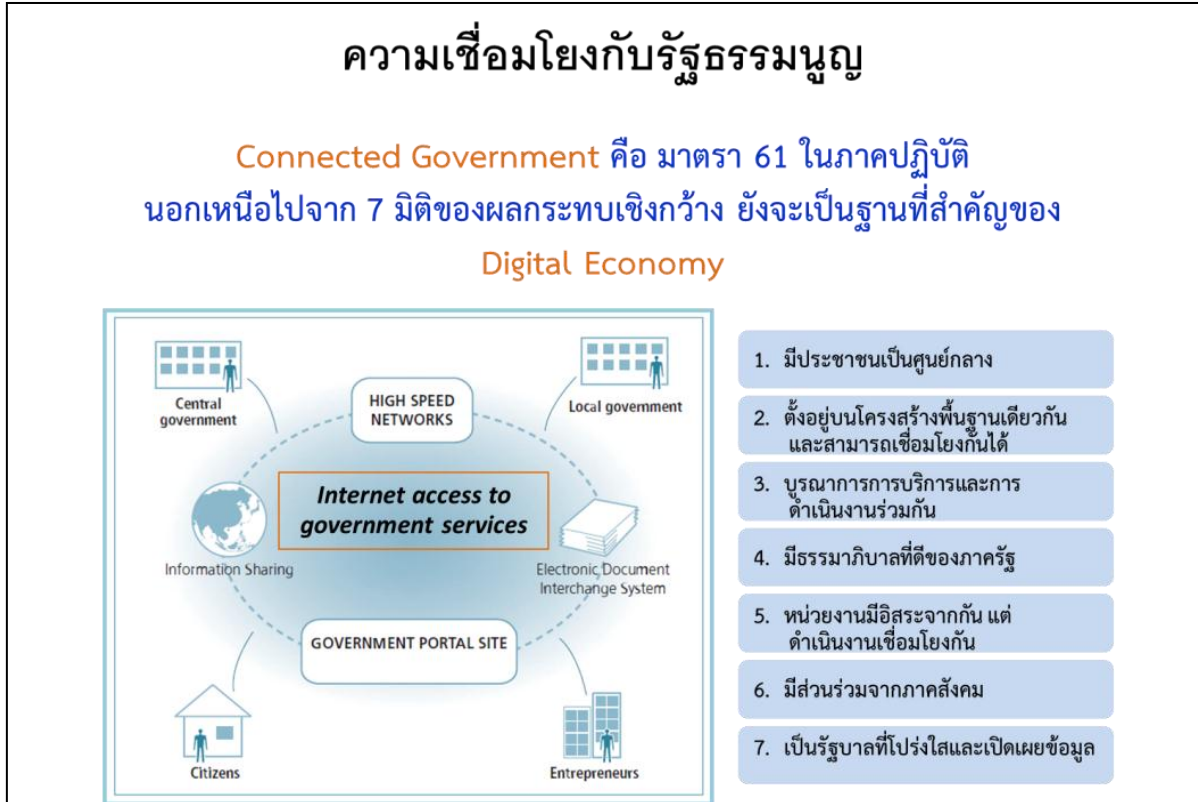
๖.๓ ผลลัพธ์ระยะยาว – หากแนวทางของ Connected Government สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยก็สามารถจะต่อยอด (Top-up) ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ สามารถวางแผนการส่งมอบผลลัพธ์ได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปฏิรูป	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
กฎหมาย	จัดทำ พรบ. e-Government แล้วเสร็จ		กฎหมายที่ล้ำหลังได้รับการปรับแก้แล้วเสร็จ		
การบริหารโครงการ Connected Government	จัดตั้ง PMO แล้วเสร็จ				
การวางโครงสร้าง e-Government (Government EA Framework: GEAF)	จัดทำ GEAF v ๑.๐ เริ่มใช้กับโครงการระดับ Application / System	GEAF ครอบคลุมระดับบริการของภาครัฐต่อประชาชน และภาคเอกชนเป็นหลัก	GEAF ครอบคลุมระดับหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานตลอดทั้งบริการภายนอกแก่ประชาชน ภาคเอกชน และบริการภายในภาครัฐด้วยกัน		มี GEAF ครอบคลุมทุกหน่วยงาน กรม กระทรวง ทั้งหมดทั่วประเทศ
โครงการที่ดำเนินอยู่แล้ว					
๑ National Single Window (NSW)	เชื่อมโยงข้อมูลของส่วนราชการต่าง ๆ กับกรมศุลกากรได้		เชื่อมโยงข้อมูลได้ครบทั้งแบบ G2G, G2B, B2B เพื่อให้สอดคล้องกับ Trade Facilitation Agreement		
๒ Government Application Program Interface (G-API)	เชื่อมโยงข้อมูลได้จาก ๓ ฐานข้อมูล : ทะเบียนราษฎร์ ประกันสุขภาพ ประกันสังคม	ขยายผลการเชื่อมโยงเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๕ ฐานข้อมูล			
๓ Open Government Data (OGD)	มีชุดข้อมูลภาครัฐแบบ Machine Readable ๓๐๐ Datasets	เพิ่มชุดข้อมูลอีกปีละ ๒๐๐ Datasets			
๔ Smart Services	ให้บริการ Smart	บูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น			

ประเด็นปฏิรูป	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
	Services เป็นจำนวน ๑๒๐ บริการ	และเพิ่มบริการ Smart Services ได้ปีละ ๑๐๐ บริการ			
๕ Data eXchange Center (DXC)	มีฐานข้อมูล ๑๘ ฐาน เชื่อมโยงจาก ๑๙ หน่วยงาน	- จัดทำมาตรฐานกระบวนการและข้อมูล - มีการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ของ DXC		ให้บริการได้แบบ One-stop Service	- ยกระดับเป็น National Single Window on Justice - ให้บริการได้แบบ Ubiquitous
โครงการนำร่องที่คัดเลือกจากความพร้อมของข้อมูล ความต้องการของประชาชน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น					
e-Portfolio	- ภายใน ๖ เดือนแรกสำรวจจัดลำดับความสำคัญ วาง	ขยายผลเพิ่มเป็น ๗๐%	๘๐%	๙๐%	๑๐๐%
e-Agriculture	Roadmap พัฒนามาตรฐานข้อมูล / การเชื่อมโยง และ e-Services สำหรับ	๓๐%	๕๐%	๘๐%	๑๐๐%
e-Health	ทั้ง ๓ โครงการ - พัฒนา e-Services คิดเป็น ๑๐ % ของ RM ทั้งหมด โดยโครงการ e-Portfolio พัฒนาไม่ต่ำกว่า ๕๐%	๓๐%	๕๐%	๘๐%	๑๐๐%

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์และบทสรุป

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Success Factor) ตัวแรก คือ Connected Government ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๑

แผนภาพที่ ๑๔ : Connected Government ที่เชื่อมโยงกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามที่ระบุในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๑ กำหนดว่า

“พลเมืองย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

นอกจาก Connected Government และ Open Government Data จะทำให้ภาครัฐสามารถให้บริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ภาคเอกชนสามารถขยายผลต่อด้านเศรษฐกิจ จาก Open Data โดยใช้เทคโนโลยี Data Analytics ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำข้อมูลจำนวนมากที่มีความหลากหลาย มากมายและแปรผัน (Volume, Variety and Velocity) อยู่ตลอดเวลา มาสู่การประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในเชิงความหมาย (Knowledge for Decision Making) ซึ่งสามารถนำไปใช้ต่อยอดและยกระดับการให้บริการ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เพิ่มโอกาสทางธุรกิจและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

อย่างไรก็ตาม หากไม่มี Open Data และไม่มีการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ (Connected Data) ร่วมกันแล้ว ประเทศก็จะไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้าง “เศรษฐกิจดิจิทัล” ได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องเร่งพัฒนา e-Government ของประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็น “Connected Government” หรือ การที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข้ามหน่วยงาน ไม่ยึดติดกับขอบเขต

ของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน หากแต่คำนี้ถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลุร่วมกัน ซึ่งเป็นการเสริมและสนับสนุนให้นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น ตัวชี้วัดความสำเร็จตามประเด็นปฏิรูปให้ Connected Government เป็นวาระแห่งชาติสรุปได้ดังนี้

๗.๑ กฎหมาย

ผลลัพธ์

- การออกพระราชบัญญัติว่าด้วย e-Government ที่จะเป็นคานงัดที่สำคัญในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ
- การมีกฎหมายเพื่อบังคับใช้ให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงให้การบริหารจัดการงบประมาณของประเทศเป็นแบบ Performance-based Budgeting
- มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ล้าหลังที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกิจและธุรกรรมในยุคดิจิทัล

ผลกระทบ

- การเข้าถึงข้อมูลระหว่างภาครัฐทำได้อย่างเป็นระบบ และเกิดการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการข้อมูลดีขึ้นเรื่อย ๆ
- ภาครัฐมีความสามารถในการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจที่แม่นยำขึ้น ถูกต้องมากขึ้น ทำให้ใช้งบประมาณคุ้มค่ามากขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงการทำงานของภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนเร็วขึ้น และพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

๗.๒ โครงสร้างการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการโครงการ Connected Government

ผลลัพธ์

- มีคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Steering Committee) ระดับชาติที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน Connected Government ให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกโครงการที่เกี่ยวกับ Connected Government เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งความรับผิดชอบดังกล่าวควรเป็นของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- มี Project Management Office (PMO) ทำหน้าที่ Performance Management Delivery Unit เพื่อให้มั่นใจว่า โครงการที่คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะดำเนินการได้อย่างสัมฤทธิ์ผล
- มีการระดมผู้เชี่ยวชาญ จากภาครัฐและภาคเอกชนในช่วงแรก (Kick Start) ของการดำเนินการโครงการ Connected Government

ผลกระทบ

- เกิดการบริหารงานทรัพยากร ทั้งด้านงบประมาณและเวลาที่ใช้ในการทำให้โครงการประสบความสำเร็จ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- มีการจัดการพื้นฐาน Competency เพื่อให้การพัฒนาโครงการนำร่องประสบผลสำเร็จ และเป็นแม่แบบในการปรับปรุงและขยายผลต่อไป

๗.๓ การวางโครงสร้าง e-Government อย่างเป็นระบบ

ผลลัพธ์

- มีการทบทวนและออกแบบกระบวนการทำงานและเทคโนโลยีที่แตกต่างให้ทำงานเชื่อมโยงกันได้ ตั้งแต่ต้นจนจบ
- มีเทคโนโลยีที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการกำหนดโครงสร้างข้อมูล และการบริการในรูปแบบที่เหมาะสม และสามารถส่งมอบบริการที่ดีแก่ประชาชนได้

ผลกระทบ

- สร้าง Roadmap แผนงานของการบูรณาการทั้งกระบวนการทำงานและการออกแบบด้าน ICT ได้อย่างเกิดประโยชน์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างยั่งยืน
- ลดความซ้ำซ้อนของงานด้าน ICT และทำให้เกิดผลผลิตทางด้าน ICT เป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น รวมถึงลดต้นทุนในการลงทุนด้าน ICT
- มีการออกแบบโครงสร้างกระบวนการทำงาน Connected Government ที่สามารถขยายผลได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๗.๔ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ผลลัพธ์

- ได้สมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนา Connected Government และเครื่องมือในการประเมินผล เพื่อใช้ในการเติบโตในสายงาน
- ได้ Learning Package/หลักสูตรที่มีความเหมาะสม ประกอบด้วย ทักษะ ความรู้ ทักษะคนดี ความเป็นผู้นำ และกระบวนการคิดสร้างสรรค์และเป็นระบบ เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานภาครัฐให้สามารถทำงานรองรับกับความต้องการในการขยายผลการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างยั่งยืน
- มีจำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการที่มีความรู้เชิงบูรณาการและทักษะเชิงปฏิบัติ ด้านศาสตร์การให้บริการ การบริหารจัดการ โครงการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ และการออกแบบระบบบริการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นจำนวนมากขึ้น ตามแผนในข้อ ๖

ผลกระทบ

- สามารถพัฒนา Connected Government อย่างจริงจังและยั่งยืน
- สามารถรองรับงานที่ต้องการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- สามารถดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีการพัฒนางาน G2G, G2C และ G2B ในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีนวัตกรรมใหม่ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างคุ้มค่า

๗.๕ การดำเนินโครงการ (Pilot Projects)

ผลลัพธ์

- มีชุดมาตรฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ระดับชาติสำหรับการบูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการสร้างพลเมืองเป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาดและสมดุล หนุนสังคมที่เป็นธรรม และนำชาติสู่สันติสุข
- ได้จำนวนแนวทางปฏิบัติที่ดี หรือผลงานทางวิชาการ ที่สามารถทำซ้ำได้ ซึ่งเกิดจากการลงมือปฏิบัติ การพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการจริง ไม่ต่ำกว่าหนึ่งผลงานต่อหนึ่งเซอร์วิส

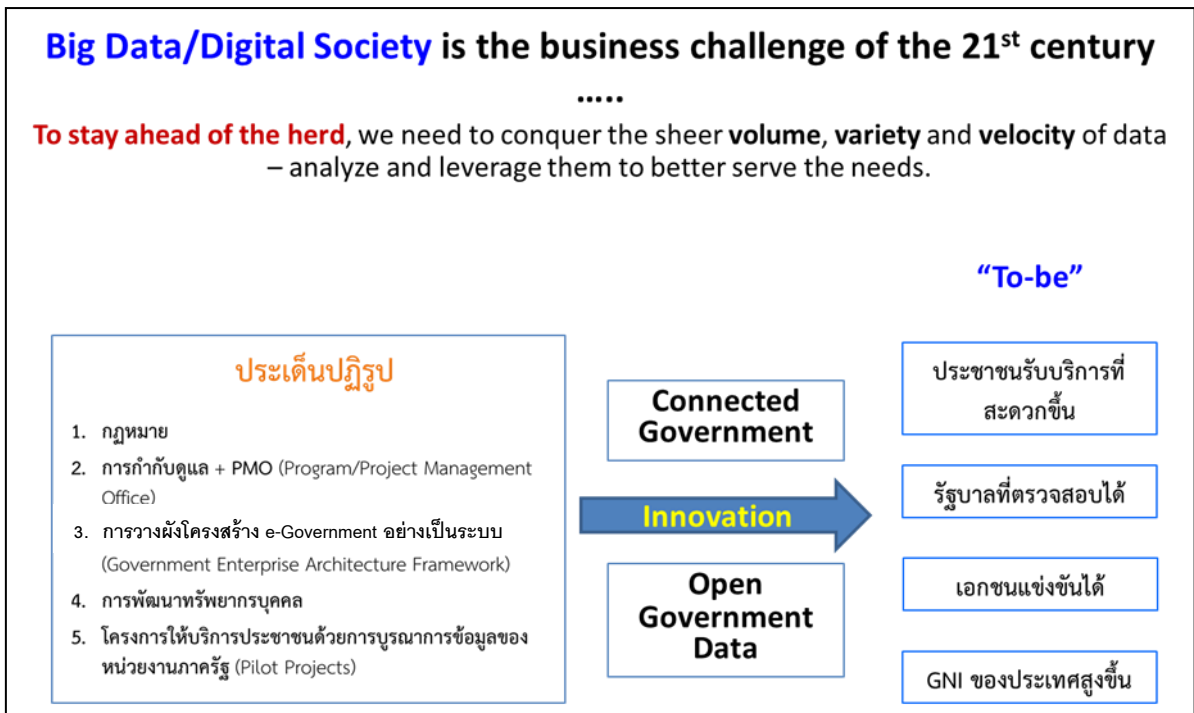
ออนไลน์ โดยแนวปฏิบัติที่ดีหรือผลงานเหล่านั้นสามารถนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอด เผยแพร่ ทั้งระดับภายในและระดับสากล และสามารถนำมาใช้ในการเติบโตในหน้าที่หรือตำแหน่งงาน

- มีจำนวนโครงการนวัตกรรมบริการแบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นใหม่ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจแก่ภาคประชาชนและภาคธุรกิจ ตามแผนในข้อ ๖
- มีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐมากขึ้น และมีใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบแทนระบบกระดาษ สามารถลดความเหลื่อมล้ำ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐอย่างเท่าเทียม

ผลกระทบ

- ลดความซ้ำซ้อนในการใช้งบประมาณ และลดภาระการใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมของประเทศ
- ลดขั้นตอนการทำงานในภาครัฐ ประสิทธิภาพการทำงานภาครัฐสูงขึ้น โปร่งใส ใช้เวลาน้อยลง ค่าใช้จ่ายในการให้บริการประชาชนถูกลง
- เป็นรากฐานของเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
- สร้างความมั่นใจในหลักการ และกระบวนการวิธีกว่า สามารถนำมาใช้ได้อย่างประสบความสำเร็จ
- ลดความเสี่ยง โดยต่อยอดความชำนาญแก่การนำไปปฏิบัติในโครงการถัดไป

นอกจากภาครัฐจะสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ลดความซ้ำซ้อนในการใช้งบประมาณ และลดภาระการใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมของประเทศ Connected Government ยังเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงในการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศ ใช้ในการติดตามการดำเนินงาน รวมถึงรายงานเหตุการณ์เร่งด่วนต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาของประเทศ

แผนภาพที่ ๑๕ : Big Data/Digital Society: Business Challenge of the 21st Century

และเมื่อประเด็นปฏิรูปทุกประเด็น ได้รับการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาแล้ว ก็จะมีมั่นใจได้ว่าประชาชนชาวไทย จะได้รับประโยชน์จากการมี Connected Government กล่าวคือ

- ได้รับการบริการภาครัฐที่ตรงกับความต้องการ สะดวก และรวดเร็วขึ้น (One-stop service)
- สามารถเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐ ทำให้สามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (Transparency) และแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐได้ (Participation) ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ทรัพยากร และงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- สามารถดำเนินธุรกิจได้สะดวกขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง
- สามารถนำข้อมูลไปประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- โดยรวมส่งผลให้รายได้มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ของประเทศสูงขึ้น

ภาคผนวก ก

ประมวลสรุปความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการปฏิรูประบบวิจัย
การปฏิรูประบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
กับการปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ (วาระพัฒนา)

ภาคผนวก ก

ประมวลสรุปความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการศึกษา การปฏิรูประบบวิจัย การปฏิรูประบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับการปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ (วาระพัฒนา)

รายงานข้อเสนอวาระการขับเคลื่อนของสภาปฏิรูปแห่งชาติ : ระบบการศึกษา การพัฒนาคุณภาพคน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และปัญญาของประเทศ ในรายงานฉบับนี้ ประกอบด้วย : วาระปฏิรูป ๒๐ การปฏิรูประบบวิจัยเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของประเทศ วาระปฏิรูป ๒๑ การปฏิรูประบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรมของประเทศ และวาระเพื่อพัฒนา คือ การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้ ในระหว่างการทำงานของคุณคณะกรรมาธิการฯ เพื่อเสนอวาระการปฏิรูปเรื่องการปฏิรูประบบวิจัยเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของประเทศ และการปฏิรูประบบ วทน. เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรมของประเทศนั้น คณะกรรมาธิการฯ พบว่ามีอีกเรื่องที่สำคัญที่จะต้องให้มีการปฏิรูปทันที คือเรื่องระบบข้อมูลและสารสนเทศภาครัฐต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในหลาย ๆ ประการ ประการหนึ่งคือ ในการทำงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้อง และทันสมัย เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ การบริหารจัดการ และอื่น ๆ จึงเสนอเป็นวาระ “การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ” เพิ่มอีกวาระหนึ่งเป็นวาระเพื่อพัฒนา

หลักการและเหตุผลในการเสนอให้มีการปฏิรูปทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นผลมาจากสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ จากภายนอกและภายในประเทศที่มุ่งร้ายประเทศไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม พลังงานและอื่น ๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปประเทศ เพื่อที่จะเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยฐานความรู้และนวัตกรรม ไปสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย ๒๕๗๕ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสร้างมูลค่าและเศรษฐกิจฐานราก ลดความเหลื่อมล้ำทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชน เกษตรกร สร้างชุมชนสังคมเข้มแข็ง นอกจากนี้เป็นโอกาสของการเติบโตหรือการถ่ายโอนอำนาจทางเศรษฐกิจจากตะวันตกมาสู่ตะวันออกหรือเอเชีย หรือแม้แต่สถานการณ์ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร รวมทั้งภาวะโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชุมชน อย่างไรก็ตามการปฏิรูปทั้ง ๓ วาระนี้ โดยเฉพาะการปฏิรูประบบวิจัยและการปฏิรูประบบ วทน. จะมีหลายส่วนที่มีความทับซ้อนกัน และในการดำเนินการทั้งสองระบบนี้มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ในขณะที่การปฏิรูประบบข้อมูลนั้นจะมีความสำคัญต่อทั้งระบบข้อมูลเองและต่อระบบวิจัยและระบบ วทน. เพราะจะเป็นฐานสำคัญให้เห็นการเชื่อมโยงและบูรณาการของข้อมูลและสารสนเทศ ทำให้การทำงาน การบริหารจัดการ และการตัดสินใจบนฐานของข้อมูลข้อเท็จจริง

เหตุผลหลักในการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเนื่องจากระบบวิจัยมีความสำคัญเป็นการสร้างความรู้ การจัดการความรู้และต่อยอดความรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาที่ดี ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันให้สังคมมีความคิดอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมาระบบวิจัยของไทยมีความอ่อนแอ นโยบายและทิศทางการวิจัยของประเทศขาดความชัดเจน ขาดการกำหนดยุทธศาสตร์วิจัยและพัฒนาในระยะยาว และไม่มีกรอบยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณการวิจัยในสัดส่วนที่เพียงพอและต่อเนื่องที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศ อีกทั้งโครงสร้างและ

การบริหารจัดการระบบวิจัยไม่เป็นเอกภาพ ขาดประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการกลไกการประสานเครือข่ายความร่วมมือในทุกภาคส่วน ขาดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของระบบวิจัยคือห้องอุปกรณ์/เครื่องมือ/ห้องปฏิบัติการ และขาดนักวิจัยทั้งปริมาณและคุณภาพ

สำหรับการปฏิรูประบบ วทน. นั้น มีเป้าหมายเพื่อนำประเทศไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อประเทศไทยสามารถเร่งเพิ่มผลิตภาพด้านการเกษตร การผลิตและการบริการ การมีโครงสร้างพื้นฐานทาง วทน. ที่ดีพอจะทำให้ภาคเกษตรกรรม และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเจริญเติบโตได้ดี เพิ่มสัดส่วนในการสร้างผลิตภาพให้กับประเทศได้มากขึ้น ทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลงและนำความมั่งคั่งมาสู่ประเทศได้เร็วขึ้น และสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีสมรรถนะความสามารถสูง จึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบ วทน. ของประเทศ เพื่อให้โครงสร้างการบริหารจัดการ วทน. มีประสิทธิภาพ มีเอกภาพเชิงนโยบาย สามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการต่อยอดไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ และต้องมีระบบงบประมาณเพื่อ วทน. ที่เอื้อต่อการผลักดันให้เกิดนวัตกรรม ส่งเสริมให้มีการลงทุนด้าน วทน. จากภาคเอกชนอย่างเต็มที่ มีการให้บริการ วทน. ต่อผู้ประกอบการและชุมชนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังต้องมีมาตรการสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมที่เชื่อมโยงบูรณาการกัน ทำให้ผู้ประกอบการมีขีดความสามารถสูง นำพาประเทศออกจากกับดักรายได้ปานกลาง

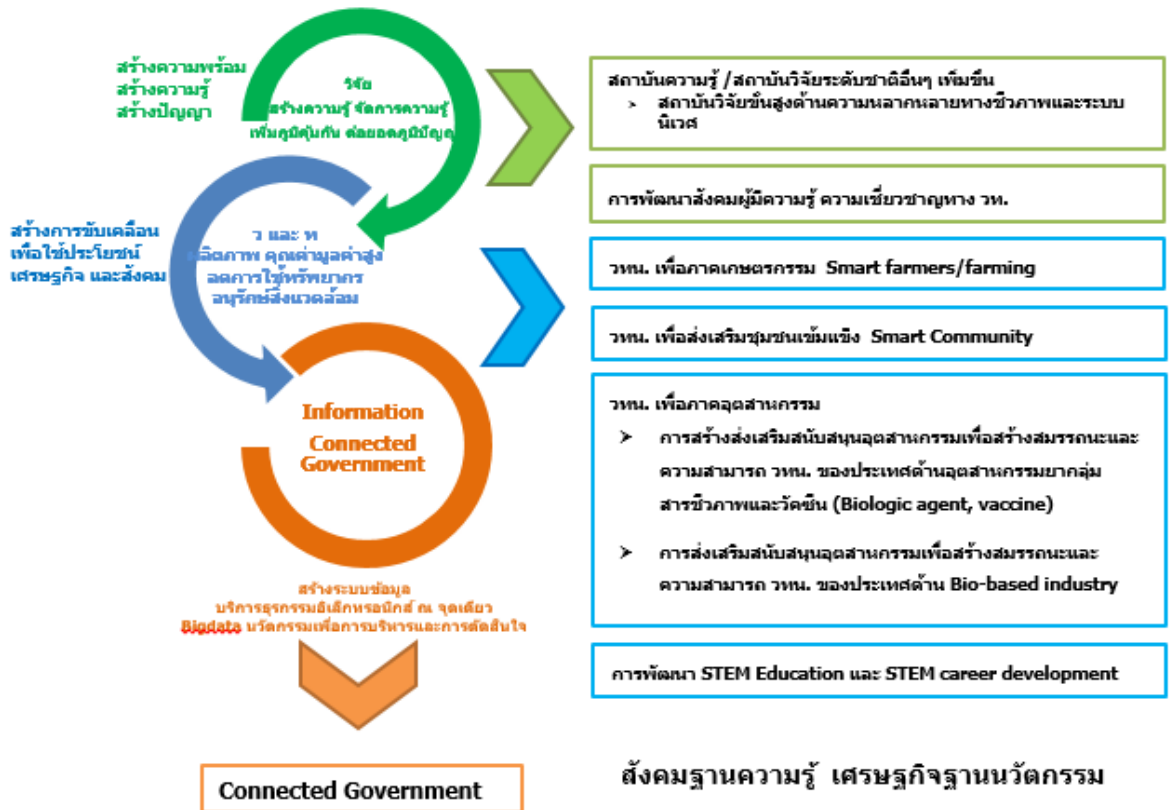
การปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศเป็นอีกวาระปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน แต่ในปัจจุบันข้อมูลของประเทศ ยังขาดความพร้อมใช้ ขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความสอดคล้องกับการใช้งาน ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับกระทรวงเดียวกันและต่างกระทรวง รวมทั้งขาดข้อมูลระดับพื้นที่ที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการในระดับชุมชนและรายบุคคล ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศทั้งทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนการปฏิรูปด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การเกษตร สุขภาพ พลังงาน และอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบข้อมูลให้นำไปสู่ Connected Government โดยให้หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงาน ไม่ยึดติดกับขอบเขตหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่ต้องบรรลุร่วมกัน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยประโยชน์จากการปฏิรูประบบข้อมูลทำให้เกิด Connected Government กล่าวคือ ภาครัฐสามารถให้บริการประชาชนได้สะดวกและรวดเร็วได้ ณ จุดเดียว เข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้จากทุกที่ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เกิดการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการดำเนินธุรกิจได้สะดวก ด้วยทุนที่ต่ำลง และนำข้อมูลไปใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วย วทน. รวมทั้งส่งผลให้รายได้มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ของประเทศสูงขึ้นได้

ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานการปฏิรูปทั้ง ๓ วาระให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และกรอบเวลาที่กำหนดจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป (Super board) และหน่วยงานประสานการขับเคลื่อนการปฏิรูป (Delivery Unit) ซึ่งคณะกรรมการฯ และหน่วยงานนี้จะทำได้ต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงระดับประเทศให้การสนับสนุนเต็มที่ เพื่อให้การปฏิรูปทั้ง ๓ วาระ ดำเนินไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมายการปฏิรูประบบวิจัย ระบบ วทน. และ ระบบข้อมูล

ที่มา : คัดแปลงจากเอกสารของ นพ.อำพล จินดาวัฒนะ ประธาน กมร. ปฏิรูปสังคมฯ (๖ ก.พ. ๕๘)

เป้าหมายการปฏิรูป		
ระบบวิจัย	ระบบ วทน.	ระบบข้อมูล
<p>๑. ให้ระบบวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและนำพาประเทศไทยให้มีความมั่นคง เป็นสังคมที่ใช้ข้อเท็จจริง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความก้าวหน้าทันสมัยและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงความรู้และบริการจากการวิจัย นำไปสู่สังคมฐานความรู้และเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม</p> <p>๒. ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมก่อให้เกิดความมั่งคั่ง มีการกระจายโอกาสอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ต่อยอดการสร้างคุณค่าและมูลค่า ภูมิปัญญา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ทั้งในระดับ ชุมชน สังคมและประเทศ</p>	<p>๑. เปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (ออกจาก Middle Income Trap) ด้วยเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (Innovation driven country)</p> <p>๒. เพิ่มขีดความสามารถ ประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผล แก่ภาคการผลิต บริการ ภาคสังคม ชุมชน และภาคการเกษตรด้วย วทน.</p> <p>๓. ทุกภาคส่วนสามารถใช้ข้อมูล วทน. ประกอบการตัดสินใจเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และภาวะวิกฤติของประเทศได้</p> <p>๔. ประชาชนมีสถานภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผลสัมฤทธิ์จากการบริหารจัดการนวัตกรรมอย่างเป็นระบบและมีธรรมาภิบาล</p>	<p>๑. Connected Government (รัฐบาลแห่งการเชื่อมโยง) การที่ประเทศมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข้ามหน่วยงาน ไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงาน แต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน</p> <p>๒. ระบบข้อมูลวิจัย วทน. และข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีความถูกต้องทันสมัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ๆ ได้</p>

สำหรับข้อเสนอการปฏิรูปวาระ ๒๐ ระบบวิจัย วาระ ๒๑ ระบบ วทน. และวาระพัฒนาการปฏิรูประบบข้อมูล สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ข้อเสนอการปฏิรูป		
ระบบวิจัย	ระบบ วทน.	ระบบข้อมูล
<p>๑. ปรับ/ยุบและจัดโครงสร้างหน่วยงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ “ระบบวิจัย” ของประเทศใหม่ทั้งหมดให้มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ</p> <p>๑.๑ ให้หน่วยงานนโยบายวิจัยระดับชาติ (กำหนดทิศทางการวิจัยของประเทศ) หน่วยงาน</p>	<p>๑. การปฏิรูปเชิงโครงสร้างการบริหารจัดการ และ ระบบงบประมาณ วทน.</p> <p>๑.๑ ปฏิรูปหน่วยงานด้านนโยบาย วทน. ให้มีความเป็นเอกภาพ</p> <p>๑.๒ จัดสรรงบประมาณในรูปแบบ Program-based Budgeting และมีการประเมินผลแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของผลงาน (Performance and Results based)</p>	<p>การขับเคลื่อน Connected Government ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานของภาครัฐ ปรับปรุงการบริการแก่ประชาชนแบบ One-stop Service ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐมากขึ้น และภาครัฐดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ดังต่อไปนี้</p>

<p>นโยบายวิจัยรายสาขา/พื้นที่/ โครงการวิจัยระดับชาติ และ เพิ่มหน่วยทำวิจัยและหน่วยงาน ถ่ายทอดความรู้</p> <p>๑.๒ พัฒนาระบบธรรมาภิบาล</p> <p>๒. ปรับการบริหารจัดการระบบ วิจัยและองค์กรวิจัยทุกระดับ</p> <p>๒.๑ กระจายอำนาจความ รับผิดชอบด้านวิจัยสู่พื้นที่/ จังหวัด/กลุ่มจังหวัด</p> <p>๒.๒ หน่วยงานวิจัยทุกระดับมี กลไกธรรมาภิบาลประกันคุณภาพ</p> <p>๒.๓ ปรับระบบบริหารจัดการ ระบบวิจัยให้หน่วยงานทุกระดับมี บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนและเกิด การบูรณาการ และปรับระบบ การจัดสรรงบประมาณงานวิจัยที่ มีความชัดเจนและเหมาะสมมาก ขึ้น</p> <p>๒.๔ ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัด ทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา มี กลไกการทำงานและให้บริการจัด ทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ และ ควรยกระดับการคุ้มครองและ บังคับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Enforcement) ให้มี ประสิทธิภาพ มีความทันสมัย สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับมรดกทางวัฒนธรรมของ ไทย ทำให้คนไทยสามารถพึ่งพา ตนเองได้อย่างยั่งยืน</p> <p>๓. การลงทุนในการวิจัยและ พัฒนาและโครงสร้างพื้นฐาน ระบบวิจัย</p>	<p>๑.๓ จัดให้มีระบบหน่วยงาน สนับสนุนวิจัย พัฒนา และ นวัตกรรมและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระบบ วทน. ให้มีการ แบ่งหน้าที่ชัดเจน</p> <p>๒. การลงทุนทางด้าน วทน.</p> <p>๒.๑ กำหนดทิศทางการลงทุน วทน. ที่สอดคล้องกับทิศทางการ พัฒนาประเทศและความต้องการ ของภาคการผลิตและบริการ</p> <p>๒.๒ กระจายการลงทุน วทน. โดยการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรในพื้นที่ ที่นำไปสู่การ พัฒนาให้กับภูมิภาคและยกระดับ คุณภาพชีวิตให้กับท้องถิ่น รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมไทย</p> <p>๓. การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน และบริการ วทน. อย่างทั่วถึง</p> <p>๓.๑ นำโครงสร้างพื้นฐาน วทน. ที่มีอยู่ (เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์) และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใหม่ (เช่น โรงงานต้นแบบ) ให้ทันสมัย เพื่อพัฒนาสมรรถนะและขีด ความสามารถทางการแข่งขันของ ภาคผลิต บริการ และ ผู้ประกอบการขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SMEs)</p> <p>๓.๒ นำโครงสร้างพื้นฐาน วทน. ที่มีอยู่และพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานใหม่ (ข้อ ๓.๑) ให้ทันสมัย เพื่อพัฒนาสมรรถนะและขีด ความสามารถทางการแข่งขันของ ภาคการเกษตร สังคมและชุมชน</p> <p>๓.๓ จัดระบบแรงจูงใจทางการ เงินและสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้ เอื้อต่อการกระตุ้นและสนับสนุน การลงทุน วทน. ของภาคเอกชน และการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐ</p>	<p>๑. กฎหมาย (Law) – ครอบคลุม ประเด็นการยก่างกฎหมายใหม่ และการปรับปรุงกฎหมายเดิมให้ มีความทันสมัย</p> <p>๒. โครงสร้างการขับเคลื่อนและ การบริหารจัดการโครงการ Connected Government (Governance and Project Management Office) – การ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการขับเคลื่อน Connected Government และการบริหาร จัดการโครงการ Connected Government โดยหน่วยงาน PMO</p> <p>๓. การวางผังโครงสร้าง e-Connected Government อย่างเป็นระบบ (Government Enterprise Architecture Framework) – เพื่อใช้เป็นกรอบ ในการดำเนินงาน โดยการกำหนด Reference Models, Development Process และ ข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>๔. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Capital) – การพัฒนา บุคลากรเพื่อให้สามารถดำเนิน โครงการ Connected Government และวางแผนการ พัฒนาบุคลากรในอนาคตเพื่อการ พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในยุค ดิจิทัล</p> <p>๕. โครงการนำร่องให้บริการ</p>
---	---	---

<p>๓.๑ กระจายอำนาจความรับผิดชอบในการลงทุนไปสู่พื้นที่/จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>๓.๒ จัดตั้งห้องปฏิบัติการวิจัยระดับชาติ/ห้องปฏิบัติการเฉพาะทางและหน่วยบ่มเพาะเพิ่มมากขึ้น</p> <p>๓.๓ จัดตั้งสถาบันวิจัยเฉพาะทาง (ต้องสอดคล้องกับทิศทางการวิจัยของประเทศ)</p> <p>๓.๔ ลงทุนอุปกรณ์/เครื่องมือวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัยของรัฐ (Knowledge Institutes) เพื่อทดแทนของเดิมและเพิ่มใหม่</p> <p>๓.๕ จัดศูนย์บริการข้อมูลงานวิจัยระดับประเทศและพื้นที่</p> <p>๔. การผลิตและพัฒนากำลังคน และสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ</p> <p>๔.๑ การพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพ มีแผนกำลังคนของระบบวิจัยซึ่งต้องสอดคล้องกับทิศทางการวิจัยและแผนพัฒนาประเทศ</p> <p>๔.๒ มีกลไกในการผลิตกำลังคนที่มีทักษะด้าน STEM</p> <p>๔.๓ สร้างอาชีพนักวิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัยและนวัตกรรม</p> <p>๕. สร้างสังคม ชุมชน องค์กรฐานความรู้</p> <p>๕.๑ สร้างแหล่งเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์</p> <p>๕.๒ จัดให้มีสังคมผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ</p>	<p>กับภาคเอกชน</p> <p>๓.๔ จัดตั้งศูนย์บริการเทคโนโลยีเพื่อ SMEs</p> <p>๓.๕ จัดตั้งศูนย์ One-Stop Service แบบเบ็ดเสร็จเพื่อให้บริการด้านการ MSTQ (Metrology Standard Testing Quality)</p> <p>๓.๖ ลงทุนโรงงานต้นแบบและอุปกรณ์การผลิตนำร่อง</p> <p>๔. การพัฒนาและบริหารจัดการกำลังคน</p> <p>๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร วทน. ของภาครัฐสามารถไปทำงานในภาคเอกชน (Talent Mobility) เพื่อเพิ่มความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับภาคเอกชน ตลอดจนพัฒนากลไกดึงดูดบุคลากรผู้มีความสามารถด้านวทน. จากต่างประเทศให้เข้ามาช่วยทำงานในสาขาที่ขาดแคลนของไทย</p> <p>๔.๒ พัฒนากำลังคนด้าน STEM workforce (Science, Technology, Engineering and Mathematics) และ Working Adult Education (WAE) พัฒนาและขยายผล Work-integrated Learning (WiL) รวมทั้งพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)</p> <p>๔.๓ ส่งเสริมกำลังคนทางเทคนิคและเทคโนโลยี (อาชีวศึกษา) เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ</p> <p>๔.๔ ปรับโครงสร้างเส้นทางอาชีพ (Career Path) กับกำลังคนด้านวทน.</p>	<p>ประชาชนด้วยการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ (Pilot Projects) – ซึ่งเลือกขึ้นมาจากความพร้อมของข้อมูล และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ</p>
--	--	---

<p>ให้เป็นแหล่งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ เพื่อให้รัฐมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางนโยบายสำคัญ ๆ โดยเฉพาะนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสาธารณะ</p>	<p>๕ .การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ</p> <p>๕.๑ พัฒนาและใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และให้มีบูรณาการระหว่างองค์กร รวมทั้งจัดทำแผนยุทธศาสตร์และ Roadmap ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานฯ ดังกล่าว</p> <p>๕.๒ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ</p>	
---	--	--

เมื่อมีการปฏิรูปวาระ ๒๐ ระบบวิจัย วาระ ๒๑ ระบบ วทน. และวาระพัฒนา การปฏิรูประบบข้อมูลแล้ว คาดว่าจะได้ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ สรุปได้ตามตารางดังนี้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ		
ระบบวิจัย	ระบบ วทน.	ระบบข้อมูล
<p>๑. มีการปรับภารกิจในหน่วยงานที่รับผิดชอบในระบบวิจัยของประเทศให้มีความชัดเจนขึ้น “แต่ละองค์กรมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจนและระบบวิจัยของประเทศเป็นเอกภาพ” ทำให้เกิดทิศทางและยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของประเทศที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ</p> <p>๒. มีธรรมาภิบาลของหน่วยงานวิจัยทุกระดับ พร้อมระบบและกลไกการประเมินคุณภาพงานวิจัย</p> <p>๓. มีการลงทุนทางการวิจัย ๑% ของ GDP และ อปท. ให้มีความสำคัญและมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย และมีการลงทุนเพื่อการวิจัยอยู่ในระดับต้น ๆ</p>	<p>๑. มีระบบธรรมาภิบาลด้าน วทน. ที่ดี ผู้นำสูงสุดของประเทศและฝ่ายบริหาร (ครม.) ใช้ วทน. ในการวางนโยบายและตัดสินใจบนฐานของความรู้ ความเข้าใจทางวทน. จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะบุคคล ทางด้าน วทน.</p> <p>๒. มีการบรรจุให้ วทน. เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมด้วยการระบุด่วนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และการขับเคลื่อนนโยบายด้าน วทน. มีความต่อเนื่อง</p> <p>๓. การร่วมลงทุนระหว่างรัฐ-เอกชน (Public-Private Partnership : PPP) ในสัดส่วน ๓๐ : ๗๐ และเกิดการลงทุนวิจัย</p>	<p>๑. การออกพระราชบัญญัติว่าด้วย e-Government ที่จะเป็นคานงัดที่สำคัญในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และมีการปรับปรุงกฎหมายที่ล้าหลังไม่สอดคล้องกับการทำธุรกิจและธุรกรรมในยุคดิจิทัล</p> <p>๒. การมีกฎหมายเพื่อบังคับใช้ให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงให้การบริหารจัดการงบประมาณของประเทศเป็นแบบ Performance-based Budgeting</p> <p>๓. มี Steering Committee ระดับชาติที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน Connected Government ให้เป็นวาระแห่งชาติ และคัดเลือก</p>

<p>(Quartile ๑) ของกลุ่มประเทศ OECD ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕</p> <p>๔. จำนวนบุคลากรวิจัยเพิ่มขึ้น เป้าหมายปี ๒๕๖๔ จะมีนักวิจัย ๒๕ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน</p> <p>๕. มีโครงการวิจัย/จำนวนหน่วยงานที่ได้นำผลงานไปใช้ประโยชน์ มูลค่าผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ/สังคม</p> <p>๖. มีการนำข้อมูลวิจัย ความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>และพัฒนาเป็น ๑ % ของ GDP</p> <p>๔. ภาคการผลิตและบริการที่สามารถพัฒนาให้แข่งขันได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว</p> <p>๕. มีโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน/ชุมชน ในการสร้างนวัตกรรมและกิจกรรมทางด้าน วทน.</p> <p>๖. ทุกภูมิภาคมีโครงสร้างพื้นฐาน วทน. เพื่อสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถของประเทศที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ</p> <p>๗. จัดตั้งศูนย์บริการทดสอบ สอบเทียบ และมาตรฐาน ระบบมาตรฐานต่าง ๆ ได้รับการรับรองในระดับนานาชาติเพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมได้ส่งออกสินค้ามากขึ้น</p> <p>๘. มีกลไกหรือระบบที่เอื้อให้ภาคเอกชนลงทุนกิจกรรมวิจัยและพัฒนาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>๙. เกิดเครือข่าย และความร่วมมือในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ</p> <p>๑๐. เกิดโครงสร้างองค์กรและกลไกเพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากรทางเทคนิค (WiL Academy) ในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยี</p> <p>๑๑. จำนวนแรงงาน STEM (ไทยและต่างชาติ) และระบบค่าตอบแทน STEM ดีขึ้นโดยรวม</p> <p>๑๒. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ-เอกชน-สถาบันการ</p>	<p>โครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และมี Project Management Office (PMO) ทำหน้าที่ Performance Management Delivery Unit</p> <p>๔. มีกรอบโครงสร้างกระบวนการทำงาน Connected Government ที่สามารถขยายผลได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๕. มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้ได้สมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนา Connected Government และเครื่องมือในการประเมินผล เพื่อใช้ในการเติบโตในสายงาน</p> <p>๖. มีชุดมาตรฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ระดับชาติสำหรับการบูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาดและสมดุลงานสูงคัมที่เป็นธรรม และนำชาติสู่สันติสุข</p> <p>๗. ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐที่ตรงกับความต้องการ สะดวก และรวดเร็วขึ้น (One-stop service)</p> <p>๘. สามารถนำข้อมูลไปประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วย วทน. และนำไปใช้สำหรับการบริหารจัดการและการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ๆ ได้อย่างทันการณ์</p>
---	---	---

	ศึกษาทั้งในส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ในด้านการพัฒนากำลังคน วทน. อย่างเป็นรูปธรรม ๑๓. การบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	
--	--	--

ปัจจัยความสำเร็จของการปฏิรูปทั้ง ๓ ระบบ

การปฏิรูประบบวิจัย ระบบ วทน. และระบบข้อมูล ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ในการสร้างคนไทย สังคมไทย ประเทศไทย ให้ตระหนักและเข้าใจถึงวิถีคิดและความเชื่อตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ รัฐต้องลงทุนและเตรียมความพร้อมให้กับคนไทยทุกคน ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ปรับปรุงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในทุกระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาระบบวิจัยและทิศทางการวิจัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ นำงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ทั้งต่อสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันการอยู่ร่วมกันในสังคมให้ดำเนินไปอย่างมีเหตุมีผล และมีระบบข้อมูลและสารสนเทศของประเทศที่มีมาตรฐาน ถูกต้องและทันสมัย และให้มีการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลและสารสนเทศของภาครัฐเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานและการตัดสินใจ และให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถนำพาประเทศไทยสู่สังคม/เศรษฐกิจฐานความรู้และขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม

ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิรูปครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีการนำข้อเสนอการปฏิรูปไปปฏิบัติซึ่งมีความจำเป็นต้องมี :

๑. มีคณะกรรมการฯ (Super board) ซึ่งมีหน้าที่ ในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบวิจัย ระบบ วทน. โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการปฏิรูปให้ประสบผลสำเร็จ
  - ๑.๑ ผู้นำ (ประธาน) ของคณะกรรมการฯ ต้องมีความสามารถโดดเด่น ได้รับความเชื่อถือและเป็นผู้ที่เคยประสบความสำเร็จในการทำงานสำคัญ ๆ มาแล้วเป็นอย่างดี มีความเข้าใจการทำงานของรัฐบาลและสามารถเชื่อมโยงกับภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - ๑.๒ จัดตั้งหน่วยงานประสานงานขับเคลื่อนการปฏิรูป (Delivery Unit-DU) เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานการปฏิรูปฯ
๒. จัดตั้งหน่วยงานประสานงานขับเคลื่อนการปฏิรูป (Delivery Unit-DU)

หน่วยงานประสานงานขับเคลื่อนการปฏิรูป (DU) ควรเป็น Autonomous หรือ Independent Unit เพื่อการบริหารจัดการที่คล่องตัว (ไม่ติดระบบราชการ) มีขนาดเล็ก มีจำนวนบุคลากรไม่มาก แต่มีความรู้ ความสามารถสูง และที่สำคัญไม่เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งถาวร (ยุบเลิกเมื่อการปฏิรูปเสร็จ) โดยให้ DU มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

  - ๒.๑ บริหารจัดการการปฏิรูป จัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการปฏิรูปกับหน่วยงาน (ที่ต้องมีความร่วมมือกับทุกกระทรวงและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง) /คณะบุคคล/บุคคลที่เกี่ยวข้อง
  - ๒.๒ ต้องดำเนินงานให้เกิดการปฏิรูปตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน (Clear mandate) และตามลำดับความสำคัญ (Focus on priorities)

- ๒.๓ กำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำแผนปฏิบัติการตามกรอบการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน และต้องสร้างความมั่นใจว่าเป้าหมายของแต่ละข้อเสนอการปฏิรูปจะประสบความสำเร็จได้ (ไม่ควรขยายขอบข่ายและเพิ่มภารกิจ) เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
- ๒.๔ เมื่อมีการดำเนินงานการปฏิรูปแล้วต้องมีการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานและมีการรายงานเป็นระยะ ๆ (รายงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ)
- ๒.๕ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีตามหลักวิชาการ ควรมีการสนับสนุนและช่วยแก้ปัญหา เพื่อส่งมอบงานต่าง ๆ ให้ได้ตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้
- ๒.๖ ต้องก้าวข้ามระบบราชการ สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส และใช้ข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลาและต้องมีการสื่อสารที่รวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ทางการเมือง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายในเวลาอันจำกัดเพื่อปรับให้สอดคล้องกับความต้องการในการปฏิรูป
- ๒.๗ ไม่ใช้อำนาจในฐานะหน่วยงานประสานงานขับเคลื่อนการปฏิรูป แต่ต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของแต่ละฝ่าย
- ๒.๘ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานนี้ต้องมีบุคลากรที่เป็นคนดีและเก่ง (Talent) ที่มาจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ต้องมีทักษะในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์และสื่อสารได้ดี และมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี
- ๒.๙ หัวหน้าหน่วยงานนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์สูงในการทำงานที่ประสบความสำเร็จสูง (Track record) ทั้งจากภาครัฐหรือภาคเอกชน และเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงมาก่อน

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย
นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา
คณะทำงานและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

---

๑. นายศักรินทร์ ภูมิรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. นายปิยะวัติ บุญ-หลง	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายศักดิ์ดา ศรีวีริยะไพบุลย์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ	โฆษกกรรมการ
๕. นายศุรุจิต นาครทรรพ	กรรมการ
๖. นายเจน นำชัยศิริ	กรรมการ
๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณชัชชาติ เทพรานนท์	กรรมการ
๘. นายชัยพร ทองประเสริฐ	กรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน	กรรมการ
๑๐. นายณรงค์ วรงค์เกรียงไกร	กรรมการ
๑๑. นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๒. นายทิวา การกระสัง	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์	กรรมการ
๑๔. พลโท นาวัน ดำริกาญจน์	กรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์	กรรมการ
๑๖. นายสมเกียรติ ขอบผล	กรรมการ
๑๗. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์	กรรมการ
๑๘. นายอนนต์ สิริแสงทักษิณ	กรรมการ
๑๙. นายอมรวิชัย นาครทรรพ	กรรมการ
๒๐. นายนิฟาริต ระเด่นอาหมัด	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๑. นายเขมทัต สุคนธสิงห์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

คณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

คณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา	
ผู้เสนอ	นายอนนต์ สิริแสงทักษิณ
ผู้ช่วยดำเนินการ	ดร. นพวรรณ ตันพิพัฒน์ นางสาวพินทิพย์ เอี่ยมนิรัตน์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	รศ. ดร. อัศนีย์ ก่อตระกูล
ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมองค์กร	นายदनัยรัฐ ธนปติธรรมจारी
สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	ดร. ศักดิ์ เสกขุนทด นางสาวนันทวัน วงศ์ขจรกิตติ
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	นายวรรณวิทย์ อาชูปุตร
ที่ปรึกษากระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	ดร. มนุ อรดีดลเชษฐ
สมาคมเวชสารสนเทศไทย	นพ. สุธี ทูวิรัตน์
สมาคมสถาปนิกเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งประเทศไทย	ดร. สันติพัฒน์ อรุณธารี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	ผศ. ดร. ประเสริฐ คันธมานนท์ ดร. วรรณ เต็มสิริพจน์
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	ดร. ทวีศักดิ์ กอนันตกุล
IBM Thailand	นางพรรณสิรี อมาตยกุล

